ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1972

Vyhlásené: 25.02.1972 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

8

PREDSEDNÍCTVO FEDERÁLNEHO ZHROMAŽDENIA

vyhlasuje úplné znenie zákona zo 4. júna 1964 č. 103 Zb. o sociálnom zabezpečení družstevných roľníkov, ako vyplýva zo zmien a doplnení vykonaných zákonom z 18. decembra 1965 č. 141 Zb., zákonom z 1. decembra 1967 č. 116 Zb., zákonom z 27. júna 1968 č. 89 Zb., zákonom z 19. decembra 1968 č. 161 Zb., zákonom z 8. júla 1970 č. 71 Zb., zákonom z 8. októbra 1971 č. 106 Zb. a ďalej z úprav vykonaných ústavnými zákonmi z 27. októbra 1968 č. 143 Zb., z 20. decembra 1970 č. 125 Zb. a č. 126 Zb. a zákonmi z 25. apríla 1968 č. 207 Zb., z 8. januára 1969 č. 2 Zb. a z 20. decembra 1970 č. 133 Zb.

ZÁKON o sociálnom zabezpečení družstevných roľníkov

Ústava Československej socialistickej republiky zaručuje všetkým pracujúcim právo na hmotné zabezpečenie v starobe a pri pracovnej neschopnosti. Toto právo sa zabezpečuje sústavou sociálneho zabezpečenia, ktoré sa rozvíja v súlade s možnosťami a potrebami celého národného hospodárstva. Víťazstvo robotníckej triedy vo februári 1948 umožnilo rozšíriť sociálne zabezpečenie i na pracujúcich roľníkov. Vznikom a upevňovaním jednotných roľníckych družstiev boli vytvorené predpoklady, aby sa sociálne zabezpečenie roľníkov neustále zlepšovalo a približovalo úrovni sociálneho zabezpečenia ostatných pracujúcich. Zákonom č. 32/1962 Zb. boli upravené nároky členov jednotných roľníckych družstiev s vyššou úrovňou hospodárenia, pokiaľ ide o zabezpečenie v chorobe a zabezpečenie matky a dieťaťa, v podstate rovnako ako pracovníkom v pracovnom pomere. Nároky zo zabezpečenia matky a dieťaťa boli upravené i pre členov ostatných družstiev. XII. zjazd Komunistickej strany Československa ustanovil ako hlavnú úlohu celej spoločnosti ďalší rozvoj poľnohospodárskej výroby a vyrovanie jej úrovne na úroveň priemyslu. Vyrovnávanie poľnohospodárstva na úroveň priemyslu. Vyrovnávanie poľnohospodárstva na úroveň priemyslu sa bude uskutočňovať postupne, a to v súlade s tým, ako budú družstvá prechádzať na vyššie formy hospodárenia blížiace sa produktivitou a organizáciou práce, ako aj spôsobom odmeňovania priemyslovým závodom. Tým sa budú pracovné a životné podmienky družstevných roľníkov približovať podmienkam v priemysle a bude možné upraviť sociálne zabezpečenie jednotne pre všetkých pracujúcich. Zákonom č. 56/1964 Zb. bolo sociálne zabezpečenie družstevných roľníkov ďalej zvýhodnené tým, že sa všetkým družstevníčkam predĺžila materská dovolenka ako ostatným pracujúcim ženám, prídavky na deti boli upravené za rovnakých podmienok a v rovnakej výške ako u ostatných pracujúcich a nárok na nemocenské zo štátnych prostriedkov bol rozšírený v niektorých prípadoch na členov všetkých družstiev. V dôchodkovom zabezpečení družstevných roľníkov bol rozšírený počet dôchodkových pásiem. Týmto zákonom sa upravuje dôchodkové zabezpečenie členov jednotných roľníckych družstiev s vyššou úrovňou hospodárenia v podstate rovnako ako pre pracovníkov v pracovnom pomere a niektoré zásady úpravy dôchodkového zabezpečenia pracovníkov sa vykonávajú i v dôchodkovom zabezpečení členov ostatných jednotných roľníckych družstiev. Dávky a služby sociálneho zabezpečenia poskytuje štát. Na čiastočnú úhradu nákladov sociálneho zabezpečenia prispievajú družstvá. Jednotné roľnícke družstvá sa podieľajú na vykonávaní sociálneho zabezpečenia. Týmto zákonom sa dáva základ pre to, aby s postupným prechodom družstiev na vyššiu úroveň hospodárenia dosahovali družstevníci na úseku sociálneho zabezpečenia rovnaké nároky ako ostatní pracovníci a aby sa tým i v sociálnej oblasti postupne odstraňovali rozdiely medzi poľnohospodárstvom a priemyslom. Na dosiahnutie

týchto cieľov Národné zhromaždenie Československej socialistickej republiky uznieslo sa na tomto zákone:

PRVÁ ČASŤ

Prvá hlava
Úvodné ustanovenia

Rozsah sociálneho zabezpečenia

§ 1

(1) Sociálne zabezpečenie družstevných roľníkov podľa tohto zákona zahrnuje:

1. zabezpečenie v chorobe,
2. zabezpečenie matky a dieťaťa,
3. dôchodkové zabezpečenie
   a) členov jednotných roľníckych družstiev,
   b) členov družstiev vykonávajúcich službu v ozbrojených silách,
   c) bojovníkov proti fašizmu, obetí vojny a fašistickej perzekúcie v dobe neslobody, ako aj účastníkov oslobodzovacích bojov za prvej svetovej vojny (ďalej len „účastníci odboja“) a účastníkov prípravy na obranu Československej socialistickej republiky,
   d) rodinných príslušníkov členov družstiev pri pracovnom úraze,
4. zabezpečenie členov rodín družstevníkov vykonávajúcich službu v ozbrojených silách,
5. sociálne zabezpečenie učňov, ktorí sú v učebnom pomere k družstvu,
6. zabezpečenie dôchodcov v chorobe,
7. služby sociálneho zabezpečenia.

(2) Sociálne zabezpečenie zahrnuje aj dôchodkové zabezpečenie pozostalých po členoch družstiev.

§ 2

(1) Podľa tohto zákona sú zabezpečení aj občania, ktorí trvale pracujú v družstve a nie sú dosiaľ jeho členmi ani nie sú k nemu v pracovnom pomere.

(2) Za trvale pracujúceho v družstve se považuje, kto vykonáva práce v družstve sústavne a pravidelne a podrobuje sa pracovným príkazom družstva (spolupracujúci členovia rodiny družstevníka a iní pracujúci).

(3) Ministerstvo práce a sociálnych vecí*) a Ministerstvo poľnohospodárstva a výživy môžu po dohode s Ústrednou radou odborov ustanoviť, za akých podmienok a s akými odchýlkami majú nárok na dávky podľa tohto zákona aj občania, ktorí nepracujú v družstve trvale.

§ 3

(1) Rozsah nárokov zo sociálneho zabezpečenia sa spravuje podľa toho, či ide o družstvá s vyššou úrovňou hospodárenia alebo o ostatné družstvá. Či družstvo dosiahlo vyššiu úroveň hospodárenia, určí podľa zásad schválených vládou krajský národný výbor, pokiaľ túto svoju právomoc neprenesie na okresný národný výbor.

(2) Nároky občanov, ktorí trvale pracujú v družstve (§ 2 ods. 1 a 2), sa posudzujú, pokiaľ sa ďalej neustanovuje inak, podľa ustanovení tohto zákona platných pre členov družstiev, ktoré neboli uznané za družstvá s vyššou úrovňou hospodárenia.

§ 4
Vznik a zánik sociálneho zabezpečenia

(1) Sociálne zabezpečenie členov družstiev vzniká dňom vzniku členstva v družstve a zaniká dňom, ktorým zaniklo členstvo v družstve.

(2) Sociálne zabezpečenie občanov, ktorí trvale pracujú v družstve (§ 2 ods. 1 a 2), vzniká dňom, ktorým začali pre družstvo trvale pracovať, a zaniká dňom, ktorým prestali pre družstvo trvale pracovať.

(3) Družstevníci, ktorých pracovná činnosť v družstve je tak malého rozsahu, že po prevažnú časť roku nedosahujú na peňažných pracovných odmenách ani sumu 120 Kčs mesačne alebo po prevažnú časť roku neodpracujú v mesiaci ani osem pracovných dní, sú zo sociálneho zabezpečenia vyňatí; služby sociálneho zabezpečenia sa im však poskytujú.

Druhá hlava

§ 5
Liečebno-preventívna starostlivosť

Družstevníkom a ich rodinným príslušníkom sa poskytuje liečebno-preventívna starostlivosť za rovnakých podmienok a v rovnakom rozsahu ako pracovníkom.

DRUHÁ ČASŤ
SOCIÁLNE ZABEZPEČENIE

Prvá hlava
Dávky zo zabezpečenia v chorobe, zo zabezpečenia matky a dieťaťa a z dôchodkového zabezpečenia

§ 6

Dávky zo zabezpečenia v chorobe, zo zabezpečenia matky a dieťaťa a z dôchodkového zabezpečenia sú:

A. zo zabezpečenia v chorobe:

1. peňažné dávky:
   a) nemocenské,
   b) podpora pri ošetrovaní člena rodiny,
   c) pohrebné;
2. vecné dávky:
   kúpeľná starostlivosť;

B. zo zabezpečenia matky a dieťaťa:

a) vyrovnávací príspevok v tehotnosti a materstve,

b) peňažná pomoc v materstve,

c) podpora pri narodení dieťaťa,

d) prídavky na deti;

C. z dôchodkového zabezpečenia:

1. dôchodky
   a) starobný,
   b) invalidný a čiastočný invalidný,
   c) vdovský,
   d) sirotský,
   e) manželky,
   f) osobný,
   g) sociálny;
2. výchovné k dôchodkom;
3. zvýšenie dôchodku a výchovného pre bezvládnosť.

Prvý diel
Zabezpečenie v chorobe

§ 7
Základné ustanovenie

Dávky zo zabezpečenia v chorobe sa poskytujú členom všetkých družstiev.

Nemocenské

§ 8

(1) Nemocenské patrí namiesto pracovnej odmeny, ak člen družstva (§ 7) bol pre chorobu alebo úraz uznaný dočasne neschopným na výkon svojej doterajšej činnosti v družstve. Za neschopného na výkon činnosti v družstve sa považuje vždy člen družstva prijatý do ústavnej starostlivosti v zariadení liečebno-preventívnej starostlivosti.

(2) Nemocenské sa poskytuje od prvého dňa dočasnej neschopnosti na výkon činnosti v družtve pre chorobu alebo úraz (ďalej len „pracovná neschopnosť“) do skončenia pracovnej neschopnosti alebo do uznania invalidity (čiastočnej invalidity). Nemocenské sa však poskytuje najdlhšie po čas jedného roku od začiatku pracovnej neschopnosti (ďalej len „podporná doba“).

(3) Pri novej pracovnej neschopnosti sa započítavajú do podpornej doby aj predchádzajúce obdobia pracovnej neschopnosti, pokiaľ spadajú do času jedného roku pred vznikom novej pracovnej neschopnosti. Tieto obdobia sa však nezapočítavajú, ak

a) výkon práce v družstve alebo v predchádzajúcom pracovnom pomere trval aspoň 6 mesiacov od skončenia poslednej pracovnej neschopnosti pre chorobu alebo
b) nová pracovná neschopnosť bola spôsobená pracovným úrazom (chorobou z povolania).
   Do podpornej doby sa takisto nezapočítava predchádzajúce obdobie pracovnej neschopnosti spôsobené pracovným úrazom (chorobou z povolania).

(4) Nemocenské sa môže poskytovať i po uplynutí podpornej doby, ak možno podľa vyjadrenia okresnej posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia očakávať, že člen družstva nadobudne v krátkom čase pracovnú schopnosť; takto však možno poskytovať nemocenské najdlhšie po čas jedného roku od uplynutia podpornej doby.

(5) Pri kúpeľnej starostlivosti patrí nemocenské, pokiaľ sa táto starostlivosť poskytuje v čase pracovnej neschopnosti.

(6) Nemocenské patrí neamiesto pracovnej odmeny aj po čas karautény nariadenej podľa predpisov o boji proti prenosným chorobám.

§ 9

(1) Nemocenské sa určí z priemernej dennej pracovnej odmeny člena družstva, najviac však zo sumy 100 Kčs počítajúc do toho i hodnotu naturálií poskytovaných ako súčasť pracovnej odmeny (ďalej len „priemerná denná pracovná odmena“). Základom pre výpočet priemernej dennej pracovnej odmeny je príjem z pracovnej činnosti, ktorý člen družstva dosiahol v období, ktoré ustanovenia vykonávacie predpisy, pre vznikom pracovnej neschopnosti alebo pred nariadením karantény.

(2) Nemocenské patrí za pracovné dní a za sviatky, za ktoré sa poskytuje pracovníkom náhrada mzdy.

§ 10

(1) Výška nemocenského za pracovný deň je:

pri pracovnej činnosti v družstve	z priemernej dennej pracovnej odmeny
do jedného roka	60 %
nad jeden rok do 5 rokov	70 %
nad 5 rokov do 10 rokov	80 %
nad 10 rokov	90 %

(2) Za prvé tri pracovné dni pracovnej neschopnosti výška nemocenského však je:

pri pracovnej činnosti v družstve	z priemernej dennej pracovnej odmeny
do jedného roka	50 %
nad jeden rok do 5 rokov	60 %
nad 5 rokov do 10 rokov	65 %
nad 10 rokov	70 %

Pri pracovnej neschopnosti, ktorá vznikla pracovným úrazom (chorobou z povolania) alebo pri karanténe, patrí za prvé tri pracovné dni nemocenské vo výške určenej v predchádzajúcom odseku. Vláda môže ustanoviť, že nemocenské v tejto výške patrí za prvé tri pracovné dni aj v ostatných prípadoch pracovnej neschopnosti.

(3) Ak by nemocenské určené podľa predchádzajúcich odsekov bolo menej ako 16 Kčs denne, poskytuje sa v sume 16 Kčs denne. Ak však kpresahuje táto suma 90 % priemernej dennej pracovnej odmeny, poskytuje sa nemocenské vo výške 90 % tejto odmeny.

§ 11

Slobodnému, ovdovnému alebo rozvedenému členovi družstva, ktorý neplní voči nikomu vyživovaciu povinnosť, patrí za pracovné dni, v ktorých je v ústavnom ošetrovaní alebo v ktorých sa mu poskytuje kúpeľná starostlivosť, pri ktorej má nárok na nemocenské, len polovica nemocenského určeného podľa predchádzajúcich ustanovení.

§ 12

Požívateľovi starobného, invalidného alebo osobného dôchodku, ktorému sa pri pracovnej činnosti v družstve dôchodok naďalej vypláca, patrí nemocenské pri pracovnej neschopnosti len vtedy, ak bol v družstve pracovne činný po čas aspoň troch mesiacov bezprostredne pred vznikom pracovnej neschopnosti. Nemocenské sa poskytuje pri tej istej pracovnej neschopnosti najdlhšie po čas 60 pracovných dní, pri viacerých pracovných dní v jednom kalendárnom roku. Tieto obmedzenia neplatia, ak pracovná neschopnosť vznikla pracovným úrazom (chorobou z povolania).

§ 13

Nemocenské sa nemôže priznať za čas predo dňom, keď sa predpísaným spôsobom zistila pracovná neschopnosť. Ak však pracovná neschopnosť nastala skôr, než bola takto zistená, prizná sa nemocenské najdlhšie za tri pracovné dni naspäť; podmienkou je, že včasné zistenie pracovnej neschopnosti bolo znemožnené z vážnych dôvodov.

§ 14

(1) Nemocenské sa môže pri pracovnej neschopnosti pre aktívnu tuberkulózu zvýšiť až do výšky priemernej dennej pracovnej odmeny, z ktorej sa nemocenské určilo, najviac však do sumy 100 Kčs za pracovný deň; zvýšenie sa môže priznať najskôr od začiatku druhého mesiaca trvania tejto pracovnej neschopnosti a môže sa poskytovať po čas, po ktorý je člen družstva práceneschopným pre aktívnu tuberkulózu, najdlhšie však do skončenia výplaty nemocenského. Pri rozhodovaní o zvýšení nemocenského sa prizerá na celkové zdravotné a sociálne pomery chorého člena družstva a jeho rodiny.

(2) Po čas ústavného ošetrovania môže sa však vyplácať zvýšené nemocenské, len ak má člen družstva aspoň jedno nezaopatrené dieťa.

§ 15

(1) Nárok na nemocenské nemá, kto si privodil pracovnú neschopnosť

a) v úmysle vylákať nemocenské alebo

b) zavinenou účasťou v ruvačke alebo

c) ako bezprostredný následok svoje opilosti alebo

d) pri spáchaní úmyselného trestného činu, za ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica presahuje jeden rok.

(2) Ak má člen družstva rodinných príslušníkov, môže sa im v týchto prípadoch vyplácať nemocenské až do výšky troch štvrtín; ak nemá rodinných príslušníkov, môže sa v prípadoch uvedených v odseku 1 písm. b) až d) vyplácať nemocenské až do výšky polovice.

(3) Ak poruší člen družstva predpisy o hlásení pracovnej neschopnosti a o správaní sa a životospráve chorých vydané orgánmi štátnej zdravotníckej správy, môže sa nemocenské dočasne znížiť alebo odňať; ak však má člen družstva rodinných príslušníkov, môže sa nemocenské len znížiť, a to najviac o štvrtinu.

§ 16
Podpora pri ošetrovaní člena rodiny

(1) Podpora pri ošetrovaní člena rodiny patrí za podmienok ďalej ustanovených členovi družstva (§ 7), ktorý nemôže pracovať, pretože musí

1. ošetrovať choré dieťa mladšie ako 10 rokov alebo
2. sa starať o dieťa mladšie ako 10 rokov z toho dôvodu, že
   a) detské výchovné zariadenie, v ktorého starostlivosti dieťa inak je, alebo škola, do ktorej chodí, bola uzavretá na základe nariadenia príslušných orgánov alebo
   b) dieťa nemôže byť pre nariadenú karanténu v starostlivosti detského výchovného zariadenia alebo dochádzať do školy alebo
   c) osoba, ktorá inak o dieťa sa stará, ochorela alebo jej bola nariadená karanténa (karanténne opatrenie) alebo porodila, a preto sa nemôže o dieťa starať, alebo
3. ošetrovať iného chorého člena rodiny, ak jeho zdravotný stav vyžaduje nevyhnutne ošetrovanie inou osobou.

(2) Podmienkou pre poskytovanie podpory pri ošetrovaní člena rodiny je, že dieťa alebo chorý člen rodiny žije s členom družstva v spoločnej domácnosti a že v domácnosti nie je nikto iný, kto by sa mohol o dieťa starať alebo chorého ošetrovať; ak ide o ošetrovanie chorého dieťaťa alebo iného chorého člena rodiny, je ďalšou podmienkou, že nie je možné alebo vhodné umiestniť chorého v nemocnici.

(3) Podpora pri ošetrovaní člena rodiny sa poskytuje najviac po dobu troch pracovných dní, pokiaľ potreba ošetrovania v nich trvá; poskytovanie možno predĺžiť až o ďalšie tri pracovné dni, ak sa nedala počas prvých troch pracovných dní obstarať potrebná starostlivosť.

(4) Členovi družstva, ktorý má v trvalej starostlivosti aspoň jedno dieťa vo veku do skončenia povinnej školskej dochádzky a je inak osamelý, môže sa poskytovanie podpory priznanej podľa odsekov 1 až 3 ďalej predĺžiť, ale doba poskytovania nesmie v tom istom prípade ošetrovania (starostlivosti) prevýšiť 12 pracovných dní.

(5) O ustanovení podpory a o jej sadzbách platie obdobne predpisy o nemocenskom.

(6) V tom istom prípade ošetrovania (starostlivosti) patrí podpora len raz a len jednému oprávnenému.

(7) Podpora pri ošetrovaní člena rodiny nepatrí, pokiaľ ošetrovanie člena rodiny spadá do doby, za ktorú člen družstva nemá nárok na pracovnú odmenu z inej príčiny.

§ 17
Pohrebné

(1) Ak zomrel družstevník, patrí jeho pozostalým, ktorí vypravili pohreb, pohrebné v sume 1000 Kčs. Pozostalými sú manžel (manželka), druh (družka), deti, rodičia, starí rodičia, súrodenci, svokor, svokra, tesť, testiná, zať a nevesta.

(2) Ak vypravil pohreb niekto iný než pozostalý, patrí mu pohrebné až do výšky preukázaných výdavkov, najviac však v sume 1000 Kčs. Pohrebné však nepatrí, ak bol pohreb vypravený na základe záväzku vyplývajúceho zo zmluvy alebo na základe úradnej povinnosti.

(3) Ak družstevník vypravil pohreb svojmu rodinnému príslušníkovi, patrí mu pri úmrtí rodinného príslušníka vo veku do dvoch rokov pohrebné vo výške 200 Kčs, pri úmrtí rodinného príslušníka vo veku do desiatich rokov pohrebné vo výške 500 Kčs a pri úmrtí rodinného príslušníka vo veku nad desať rokov pohrebné vo výške 800 Kčs.

§ 18
Kúpeľná starostlivosť

(1) Družstevníkom a ich rodinným príslušníkom sa môže poskytnúť kúpeľná starostlivosť za rovnakých podmienok a v rovnakom rozsahu ako pracovníkom.

(2) Kúpeľná starostlivosť sa poskytuje družstevníkom a ich rodinným príslušníkom na účet sociálneho zabezpečenia v zariadeniach kúpeľnej starostlivosti štátnej zdravotníckej správy.

Druhý diel
Zabezpečenie matky a dieťaťa

§ 19

Dávky zo zabezpečenia matky a dieťaťa sa poskytujú členom všetkých družstiev.

Prvý oddiel

§ 19a
Vyrovnávací príspevok v tehotnosti a materstve

(1) Družstevníčke, ktorá vykonávala prácu, ktorá je tehotným ženám zakázaná alebo ktorá podľa lekárskeho posudku ohrozuje jej tehotnosť, a je preto v tehotnosti dočasne prevedená na inú prácu, pri ktorej dosahuje bez svojho zavinenia nižší príjem ako na doterajšej práci, patrí vyrovnávací príspevok.*)

(2) Ustanovenie predchádzajúceho odseku platí obdobne o matkách do konca deviateho mesiaca po pôrode.

(3) Vyrovnávací príspevok v tehotnosti a materstve sa poskytuje vo výške rozdielu medzi priemerným pracovným príjmom, ktorý družstevníčka dosiahla v období ustanovenom vykonávacími predpismi pred prevedením na inú prácu, a pracovným príjmom, ktorý dosahuje v jednotlivých kalendárnych mesiacoch po tomto prvedení. Na pokles pracovného príjmu, ktorý družstevníčke vznikol skrátením jej pracovného úväzku, sa neprihliada; taktiež sa neprihliada na sumy príjmu presahujúceho v priemere 100 Kčs za pracovný deň.

(4) Vyrovnávací príspevok sa poskytuje za dobu, za ktorú družstevníčka má po prevedení na inú prácu nárok na pracovnú odmenu alebo na jej náhradu; tehotnosti sa poskytuje najdlhšie do nástupu materskej dovolenky a po ukončení materskej dovolenky najdlhšie do konca deviateho mesiaca po pôrode.

(5) Vyrovnávací príspevok nepatrí, ak družstevníčka po prevedení na inú prácu neodpracovala bez vážnych dôvodov v kalendárnom mesiaci aspoň osem pracovných dní.

(6) Ministerstvo práce a sociálnych vecí**) po dohode s Ministerstvom poľnohospodárstva a výživy a s Ústrednou radou odborov vydá podrobnejšie predpisy o vyrovnácacom príspevku, najmä o tom, ako sa zisťuje a vypočítava pracovný príjem, podľa ktorého sa určuje vyrovnávací príspevok.

Druhý oddiel
Materská dovolenka a peňažná pomoc v materstve

§ 20

(1) Družstevníčkam patrí v čase tehotnosti a materstve v súvislosti s pôrodom a so starostlivosťou o narodené dieťa materská dovolenka po dobu 26 týždňov. Po jej uplynutí sa

družstevníčkam na prehĺbenie materskej starostlivosti o dieťa zaručuje právo na ďalšiu materskú dovolenku až do času, keď dieťa dosiahne vek jedného roku.***)

(2) Družstevníčky sú v tehotnosti a materstve po čas materskej dovolenky a v niektorých prípadoch i po časť ďalšej materskej dovolenky zabezpečené peňažnou pomocou v materstva z prostriedkov sociálneho zabezpečenia družstevných roľníkov za podmienok a v rozsahu ustanovených v tomto zákone.

(3) Peňažná pomoc v materstve patrí namiesto pracovnej odmeny, prípadne namiesto nemocenského družstevníčke, ak bola v posledných dvoch rokoch pred pôrodom zúčastnená aspoň 270 dní na sociálnom zabezpečení družstevných roľníkov. Do tejto doby sa započítavajú aj skoršie obdobia, v ktorých družstevníčka v posledných dvoch rokoch pred pôrodom,

a) bola zúčastnená na nemocenskom poistení podľa predpisov platných pre pracovníkov alebo členov výrobných družstiev,

b) bola zúčastnená na dôchodkovom zabezpečení umelcov alebo dôchodkovom poistení jednotlivo hospodáriacich roľníkov a iných samostatne hospodáriacich osôb,

c) bola zúčastnená na nemocenskej starostlivosti v ozbrojených silách,

d) bola zúčastnená na zabezpečení dôchodcov v chorobe,

e) poberala po skončení zabezpečenia (poistenia, starostlivosti) nemocenské alebo peňažnú pomoc v materstve,

f) študovala po skončení povinnej školskej dochádzky na škole poskytujúcej stredné, vyššie alebo vysokoškolské vzdelanie,

g) bola po skončení zamestnania, členstva vo výrobnom družstve, školskej dochádzky alebo štúdia vedená v evidencii národného výboru ako uchádzačka o zamestnanie.

(4) Pokiaľ sa doby uvedené v predchádzajúcom odseku navzájom časove kryjú, započítajú sa len raz.

(5) Peňažná pomoc v materstve patrí aj družstevníčke, ktorá bola v posledných dvoch rokoch pred pôrodom zúčastnená aspoň 270 dní na dôchodkovom zabezpečení (poistení, starostlivosti) podľa predchádzajúcich odsekov, ak jej trvá ochranná lehota z jej skoršieho zabezpečenia v chorobe (§ 37) ešte začiatkom štvrtého týždňa pred očakávaným alebo skutočným dňom pôrodu alebo ak až do tohto času poberá nemocenské z tohto zabezpečenia v chorobe.

(6) Tehotným ženám a dojčiacim matkám prideľuje družstvo ľahšie práce primerané ich stavu podľa odporučenia lekára.

§ 21

(1) Peňažná pomoc v materstve sa poskytuje, pokiaľ sa ďalej neustanovuje inak, po dobu 26 týždňov materskej dovolenky; spravidla sa poskytuje od začiatku štvrtého týždňa pred očakávaným dňom pôrodu, nie však skôr ako od začiatku ôsmeho týždňa pred týmto dňom.

(2) Družstevníčke, ktorá vyčerpá z materskej dovolenky pred pôrodom menej ako štyri týždne, pretože pôrod nastal skôr, ako lekár určil, alebo preto, že jej lekár povolil so zreteľom na jej zdravotný stav a pracovné podmienky ďalej pracovať, poskytne sa jej peňažná pomoc v materstve len do uplynutia 22. týždňov odo dňa pôrodu.

(3) V prípadoch uvedených v § 20 ods. 5 sa peňažná pomoc v materstve poskytuje od začiatku štvrtého týždňa pred pôrodom.

§ 22

(1) Peňažná pomoc v materstve sa určí z priemernej dennej pracovnej odmeny družstevníčky zistenej spôsobom uvedeným pri nemocenskom (§ 9) za obdobie ustanovené vykonávacími predpismi predo dňom, keď prestala pracovať pre tehotnosť alebo materstvo, najviac však zo sumy 100 Kčs počítajúc do toho i hodnotu naturálií poskytovaných ako súčasť pracovnej odmeny. Ak družstevníčka bola v čase tehotnosti prevedená na inú prácu zo zdravotných dôvodov alebo ak jej bol z týchto dôvodov skrátený pracovný úväzok, je základom pre výpočet priemernej dennej pracovnej odmeny, ak je to pre ňu priaznivejšie, príjem z pracovnej činnosti za ustanovené obdobie pred touto zmenou.

(2) Peňažná pomoc v materstve patrí za pracovné dni a za sviatky, za ktoré sa poskytuje pracovníkom náhrada mzdy.

(3) Výška peňažnej pomoci vmmaterstve je 90 % priemernej dennej pracovnej odmeny.

§ 23

Ak družstevníčka súčasne porodí dve alebo viac detí, poskytuje sa jej peňažná pomoc v materstve aj po vyčerpaní doby ustanovenej v § 21, pokiaľ sa ďalej stará aspoň o dve z novonarodených detí, najdlhšie však do dňa, keď uplynie 35 týždňov od začiatku poskytovania tejto dávky.

§ 24

Družstevníčke, ktorá je nevydatá, ovdovelá, rozvedená alebo z iných vážnych dôvodov osamelá, okrem pracovných príjmov nemá inak zabezpečenú obživu a ani nežije s druhom, poskytuje sa peňažná pomoc v materstve, pokiaľ sa stará o novonarodené dieťa, aj po vyčerpaní doby určenej v § 21, najdlhšie však do dňa, keď uplynie 35 týždňov od začiatku poskytovania tejto dávky.

§ 25

(1) Peňažná pomoc v materstve patrí aj družstevníčke, ktorá do svojej trvalej starostlivosti nahradzujúcej materskú starostlivosť prevzala dieťa, ktoré je bolo zverené rozhodnutím príslušných orgánov na neskoršie osvojenie, alebo dieťa, ktorého matka zomrela; podmienky pre nárok na peňažnú pomoc v materstve musia sa v tomto prípade splniť ku dňu prevzatia dieťaťa.

(2) V prípade uvedenom v predchádzajúcom odseku sa peňažná pomoc v materstve poskytuje po dobu, po ktorú sa družstevníčka o dieťa po jeho prevzatí stará, najdlhšie však po dobu 22 týždňov a nie dlhšie ako do dňa, keď dieťa dovŕši sedem mesiacov života. Výška peňažnej pomoci v materstve sa určí z priemernej dennej pracovnej odmeny družstevníčky za obdobie, ustanovené vykonávacími predpismi, pred prevzatím dieťaťa.

§ 26

(1) Ak dieťa bolo prevzaté zo zdravotných dôvodov do starostlivosti dojčenského ústavu alebo iného lôžkového zariadenia liečebno-preventívnej starostlivosti a družstevníčka zatiaľ začala pracovať, preruší sa po čas pracovnej činnosti poskytovanie peňažnej pomoci v materstve podľa predchádzajúcich ustanovení. Odo dňa, keď družstevníčka prevzala dieťa z ústavu opäť do svojej starostlivosti a prestala preto pracovať, pokračuje sa v poskytovaní peňažnej pomoci v materstve až do vyčerpania celkového nároku, nie však dlhšie ako do dňa, keď dieťa dovŕši vek jedného roku. Poskytovanie peňažnej pomoci v materstve možno so súhlasom okresného národného výboru prerušiť s tými istými účinkami aj vtedy, ak sa družstevníčka podľa lekárskeho posudku nemôže alebo nesmie o dieťa starať pre závažné dlhodobé ochorenie, pre ktoré je práceneschopná, a ak

dieťa muselo byť z tohto dôvodu umiestnené do starostlivosti dojčenského ústavu alebo iného lôžkového zariadenia liečebno-preventívnej starostlivosti.

(2) Družstevníčke, ktorá sa prestala starať o narodené dieťa a toto dieťa bolo preto zverené do rodinnej alebo ústavnej starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov, ako aj družstevníčke, ktorej dieťa je v ústavnej starostlivosti z iných dôvodov, než ktoré sú uvedené v predchádzajúcom odseku, nepatrí peňažná pomoc v materstve za dobu, po ktorú sa o dieťa nestará; táto doba sa však započítava do celkovej doby, po ktorú by jej peňažná pomoc v materstve inak patrila. Poskytovanie peňažnej pomoci v materstve družstevníčke, ktorá dieťa porodila, nemôže sa však skončiť pre uplynutím dvanástich týždňov od nástupu materskej dovolenky ani pred uplynutím šiestich týždňov odo dňa pôrodu.

(3) Ak sa dieťa narodila mŕtve, poskytuje sa družstevníčke peňažná pomoc v materstve po čas 12 týždňov od nástupu materskej dovolenky; jej poskytovanie sa však nemôže skončiť pred uplynutím šiestich týždňov odo dňa pôrodu.

(4) Ak dieťa zomrelo v čase, keď družstevníčke patrí peňažná pomoc v materstve, poskytuje sa jej táto pomoc ešte po čas dvoch týždňov odo dňa úmrtia dieťaťa nie však dlhšie ako do vyčerpania celkového nároku; poskytovanie peňažnej pomoci v materstve družstevníčke, ktorá dieťa porodila, nemôže sa však skončiť pred uplynutím 12 týždňov od nástupu materskej dovolenky ani pred uplynutím šiestich týždňov odo dňa pôrodu.

§ 27

(1) Po čas, po ktorý patrí družstevníčke podľa § 21, § 25 ods. 2 a § 26 peňažná pomoc v materstve, má družstevníčka nárok na materskú dovolenku.

(2) Materská dovolenka v súvislosti s pôrodom nesmie byť kratšia ako 12 týždňov a nemôže sa skončiť ani prerušiť pred uplynutím šiestich týždňov odo dňa pôrodu.

(3) Po uplynutí materskej dovolenky má družstevníčka, ktorá porodila dieťa alebo ho prevzala do svojej trvalej starostlivosti nahradzujúcej materskú starostlivosť, nárok na ďalšiu materskú dovolenku, ak o ňu v záujme prhĺbenia starostlivosti o dieťa požiada, a to až do dňa, keď dieťa dosiahne vek jedného roku.*) Táto dovolenka sa poskytuje v rozsahu, o aký družstevníčka žiada, spravidla však vždy najmenej na čas jedného mesiaca.

(4) Nárok na materskú dovolenku a ďalšiu materskú dovolenku v určenom rozsahu majú i družstevníčky, ktoré nezískali nárok na peňažnú pomoc v materstve.

(5) Po čas materskej dovolenky a ďalšej materskej dovolenky nemá družstevníčka nárok na pracovnú odmenu.

Tretí oddiel
Podpora pri narodení dieťaťa

§ 28

Ak porodí družstevníčka alebo rodinná príslušníčka družstevníčka, patrí jej na každé narodené dieťa podpora vo výške 1000 Kčs.**) Manželke alebo družke zomretého družstevníka patrí podpora pri narodení dieťaťa z jeho zabezpečenia aj vtedy, ak pôrod nastal v dobe 300 dní od jeho úmrtia.

Štvrtý oddiel
Súbeh nárokov na dávky zabezpečenia v chorobe a na dávky zabezpečenia matky a dieťaťa

§ 29

(1) Za čas, po ktorý sú splnené podmienky ako pre nárok na nemocenské, tak pre nárok na peňažnú pomoc v materstve podľa tohto zákona, patrí len peňažná pomoc v materstve.

(2) Ak oprávnený spĺňa podmienky ako pre nárok na dávku zabezpečenia v chorobe alebo na vyrovnávací príspevok v tehotnosti a materstve alebo na peňažnú pomoc v materstve podľa tohto zákona, tak pre nárok na obdobnú dávku z nemocenského poistenia podľa predpisov platných pre pracovníkov, patrí nemocenské, podpora pri ošetrovaní člena rodiny, vyrovnávací príspevok v tehostnosti a materstve a peňažná pomoc v materstve samostatne ako zo zabezpečenia v chorobe alebo zo zabezpečenia matky a dieťaťa podľa tohto zákona, tak z nemocenského poistenia podľa predpisov pltných pre pracovníkov; úhrn peňažných dávok za pracovný deň nesmie byť pritom vyšší, ako keby boli vymerané zo sumy 100 Kčs denne. Ak presahuje úhrn priemernej dennej pracovnej odmeny a čistej dennej mzdy sumu 100 Kčs denne, odpočíta sa suma presahujúca 100 Kčs od priemernej dennej pracovnej odmeny pri výpočte dávok zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa podľa tohto zákona. Podrobné a podpora pri narodení dieťaťa patria len raz, a to podľa predpisov platných pre pracovníkov.

Piaty oddiel
Prídavky na deti

§ 30
Podmienky nároku

(1) Prídavky na deti patria za kalendárny mesiac družstevníkovi, ak

a) má nezaopatrené deti (§ 31) a

b) odpracoval v tomto kalednárnom mesiaci aspoň 20 pracovných dní v rozsahu zodpovedajúcom pracovnému úväzku určenému v stanovách alebo v pracovnom poriadku; ak nemohol družstevník túto pracovnú podmienku splniť z príčin, ktoré nezavinil, považuje sa za splnenú, ak odpracoval v posledných 12 kalendárnych mesiacoch aspoň 240 pracovných dní, a ak ide o družstevníka, ktorý sa stal členom družstva počas roku, aspoň pomerný diel tohto počtu pracovných dní pripadajúci na čas členstva v družstve.

(2) Prídavky na deti patria, ak sú splenné ostatné podmienky, aj družstevníkovi so zmenenou pracovnou schopnosťou alebo družstevníčke, ktorá sa stará aspoň o jedno, nezaopatrené dieťa a je inak osamelá, ak odpracovali aspoň 10 pracovných dní v rozsahu zodpovedajúcom pracovnému úväzku určenému v stanovách alebo v pracovnom poriadku; ak nemohli túto podmienku splniť z príčin, ktoré nezavinili, považuje sa za splnenú, ak odpracovali v posledných 12 kalendárnych mesiacoch aspoň 120 pracovných dní, a ak ide o družstevníka (družstevníčku), ktorý sa stal členom družstva počas roku, aspoň pomerný diel tohto počtu pracovných dní pripadajúci na čas členstva v družstve.

(3) Odpracovaným dňom sa kladú na roveň

a) dni, za ktoré sa poskytuje nemocenské, podpora pri ošetrovaní člena rodiny alebo peňažná pomoc v materstve,

b) dni výkonu verejných funkcií, občianskych povinností a iných úkonov vo všeobecnom záujme, dni služby v ozbrojených silách vrátane potrebného pracovného voľna poskytovaného v súvislosti s touto službou a ostatné dni, za ktoré sa podľa platných predpisov poskytuje pracovníkom náhrada mzdy, prípadne mzda, ako aj doba, za ktorú pri dôležitých osobných

prekážkach v práci náhrada mzdy nepatrí len preto, že pracovník nespĺňa požadovanú podmienku doby zamestnania,

c) dni kúpeľnej starostlivosti,

d) dni starostlivosti o dieťa vo veku do 10 rokov alebo ošetrovania chorého člena rodiny (§ 16) po uplynutí doby, po ktorú sa poskytuje podpora pri ošetrovaní člena rodiny,

e) iné dni ustanovené vo vykonávacích predpisoch.

(4) Družstevníkovi povolenému do služby v ozbrojených silách patria na nezaopatrené deti, ak sú splnené ostatné podmienky, prídavky na deti, ak bol zúčastnený na sociálnom zabezpečení v čase nástupu služby alebo v čase, keď bol povolaný na výkon služby, alebo ak v čase, keď bol povolaný na výkon služby, mal zachované nároky zo zabezpečenia v chorobe.

§ 31
Nezaopatrené deti

(1) Za nezaopatrené deti sa považujú deti (i osvojené) družstevníka alebo jeho manžela, pokiaľ sa zdržujú na území Československej socialistickej republiky, a to do skončenia povinnej školskej dochádzky. Vykonávacie predpisy ustanovia, za akých podmienok sa poskytujú prídavky na deti aj na vnukov, súrodencov a chovancov a na deti, ktoré sa zdržujú v cudzine.

(2) Po skončení povinnej školskej dochádzky, najdlhšie však do dovŕšenia 28. roku veku, sa deti uvedené v predchádzajúcom odseku považujú za nezaopatrené, ak nemajú vlastný hrubý príjem vyšší ako 500 Kčs za kalendárny mesiac a ak

a) sústavne sa pripravujú na budúce povolanie štúdiom alebo predpísaným výcvikom alebo

b) nemôžu sa pripravovať na budúce povolanie alebo byť zamestnané pre chorobu alebo sú pre telesnú či duševnú chybu trvale práceneschopné a ak nepoberajú z týchto dôvodov invalidný dôchodok.

§ 32
Vylúčenie nároku

Prídavky na deti sa neposkytujú na deti družstevníka, na ktoré patrí výchovné podľa tohto zákona alebo podľa iných predpisov o dôchodkovom zabezpečení.

§ 33
Súbeh prídavkov na deti

(1) Prídavky na to isté dieťa patria len raz, a to aj vtedy, ak podmienky sú splnené u viacerých družstevníkov. V tom prípade poskytnú sa prídavky zo sociálneho zabezpečenia družstevníka, ktorý má dieťa v priamom zaopatrení. Ak je aj táto podmienka splnená u niekoľkých družstevníkov a ak sa nedohodnú o tom, komu sa majú prídavky poskytovať, patria prednostne matke.

(2) Ustanovenie odseku 1 platí aj pri súbehu prídavkov na deti podľa tohto zákona a prídavkov na deti z iných sústav zabezpečenia alebo výchovného patriaceho podľa predpisov o materiálnom zabezpečení príslušníkov ozbrojených síl.

§ 34
Výška prídavkov na deti

(1) Prídavky na deti družstevníkov mesačne sú:

na 1 dieťa	90 Kčs
na 2 deti	330 Kčs
na 3 deti	680 Kčs
na 4 deti	1030 Kčs

a zvyšujú sa za každé ďalšie dieťa o 240 Kčs mesačne.

(2) Ak ide o nezaopatrené dieťa, ktoré je podľa posudku orgánov sociálneho zabezpečenia invalidné a ktoré vyžaduje stálu starostlivosť, poskytuje sa k prídavkom naň príplatok vo výške 150 Kčs mesačne; podmienkou pri tom je, že dieťa nie je umiestnené v ústave pre takéto deti a že sa mu neposkytuje invalidný dôchodok.

(3) Ak sa počas kalendárneho mesiaca splnia podmienky pre zmenu výšky prídavkov na deti, patria za celý mesiac vyššie prídavky na deti.

§ 35
Výplata prídavkov na deti

(1) Prídavky na deti sa vyplácajú vždy za celý mesiac, a to mesačne pozadu tom, zo zabezpečenia ktorého boli priznané; ak má však dieťa v priamom zaopatrení niekto iný, vyplácajú sa jemu. Prídavky na dieťa, ktoré je v plnom priamom zaopatrení ústavu (zariadenia) pre starostlivosť o deti alebo o mládež z iných dôvodov než z dôvodov liečenia, vyplácajú sa tomuto ústavu.

(2) Ak sa majú prídavky na viac detí toho istého oprávneného vyplácať rôznym príjemcom, rozdelí sa celková suma pripadajúca na všetky deti rovnakou pomernou časťou na každé dieťa; pritom sa halierové sumy zaokrúhľujú na celé koruny smerom hore.

Tretí diel
Spoločné ustanovenia pre dávky zabezpečovania v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa

§ 36
Rodinní príslušníci

(1) Za rodinných príslušníkov družstevníka sa pre nárok na peňažné a vecné dávky zabezpečenia v chorobe a na dávky zabezpečenia matky a dieťaťa považujú:

a) manželka (manžel),

b) deti do skončenia povinnej školskej dochádzky; potom do dosiahnutia veku 26 rokov, ak sa sústavne pripravujú predpísaným výcvikom alebo štúdiom na budúce povolanie alebo sú pre chorobu alebo telesnu či duševnú chybu trvale práceneschopné,

b) rodičia, starí rodičia, svokor a svokra, tesť a testiná,

c) sestra alebo dcéra, ktorá vedie ovdovenému alebo rozvedenému družstevníkovi domácnosť, pokiaľ sa v nej stará o jeho dieťa vo veku do skončenia povinnej školskej dochádzky,

d) družka, pokiaľ žije s družstevníkom v spoločnej domácnosti aspoň tri mesiace.

(3) Rovnaké nároky má aj bývalá manželka (manžel) družstevníka, pokiaľ družstevník má voči nej vyživovaciu povinnosť.

(4) Osoby uvedené v predchádzajúcich odsekoch nemajú nároky ako rodinní príslušníci, ak sú samy zabezpečené v chorobe alebo v materstve podľa tohto zákona alebo sú poistené či zabezpečené (zaopatrené) podľa iných predpisov.

§ 37
Ochranná lehota

(1) Dávky zabezpečenia v chorobe a dávky zabezpečenia matky a dieťaťa patria tiež, ak sa podmienky rozhodné pre ich priznanie splnili v čase, po ktorý sa poskytuje nemocenské alebo peňažná pomoc v materstve, alebo v ochrannej lehote.

(2) Ochranná lehota je 42 dní od zániku sociálneho zabezpečenia, prípadne od vyňatia z neho; ak však družstevník bol účastný na sociálnom zabezpečení po kratší čas, je ochranná lehota len tento kratší čas. Ochranná lehota pre ženy, sociálne zabezpečenie ktorých zaniklo v čase tehotnosti, je vždy šesť mesiacov.

(3) Ak vznikne v ochrannej lehote sociálne zabezpečenie podľa tohto zákona znovu, pripočíta sa ochranná lehota získaná novým zabezpečením k nevyčerpanému zvyšku skoršej ochrannej lehoty až do najvyššej výmery 42 dní. Vznikom nároku z nemocenského poistenia, prípadne zabezpečenia podľa iných predpisov ochranná lehota zaniká.

Štvrtý diel
Dôchodkové zabezpečenie

Prvý oddiel
Základné ustanovenia

§ 38
Všeobecné ustanovenia o podmienkach dávok

(1) Podmienky, za ktorých sa poskytujú dávky dôchodkového zabezpečenia, sú uvedené v ustanoveniach o jednotlivých dávkach.

(2) Nároky na starobný a invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok sa spravujú predovšetkým dĺžkou doby pracovnej činnosti, výškou príjmov z pracovnej činnosti, a ak ide o dôchodky členov družstiev s vyššou úrovňou hospodárenia, aj pracovnou kategóriou.

§ 39
Doba pracovnej činnosti

(1) Kde sa podľa tohto zákona požaduje pre vznik alebo výšku nároku na dôchodok určitá doba pracovnej činnosti, rozumejú sa ňou tieto doby od 1. októbra 1948:

1. doba započítateľná podľa predpisov o dôchodkovom poistení členov jednotných roľníckych družstiev a doba dôchodkového zabezpečenia podľa predpisov o sociálnom zabezpečení družstevných roľníkov;
2. doba
   a) pred 1. januárom 1957, po ktorú žena bez toho, že by bola členkou jednotného roľníckeho družstva, trvale v ňom pracovala (§ 2 ods. 1 a 2) v určenom rozsahu, aj keď táto doba nebola započítateľná podľa predpisov o dôchodkovom poistení členov jednotných roľníckych družstiev,
   b) pred 1. januárom 1969, po ktorú družstevníčka pred vstupom do jednotného roľníckeho družstva spolupracovala v rozsahu zakladajúcom účasť na dôchodkovom poistení

spolupracujúcich členov rodiny na súkromnom hospodárstve svojho manžela, ktorý bol jednotlivo hospodáriacim roľníkom, alebo po ktorú družstevníčka bola v ustanovenom rozsahu pracovne činná v jednotnom roľníckom družstve I. alebo II. typu;

3. doba učebného pomeru k jednotnému roľníckemu družstvu;
4. doba štúdia na školách, včítane vysokých škôl, potrebná na prípravu pre povolanie po skončení povinnej školskej dochádzky;
5. doba pracovnej činnosti (pracovného, učebného pomeru) v cudzine, ak má družstevník ku dňu vzniku nároku na dôchodok trvalý pobyt v Československej socialistickej republike a je
   a) československým občanom alebo
   b) cudzím štátnym príslušníkom, ktorý bol na území Československej socialistickej republiky pracovne činný aspoň 10 rokov, pokiaľ nevyplýva niečo iné z medzištátnych dohovorov.*)

(2) Kalendárne roky, v ktorých družstevník neodpracoval bez vážneho dôvodu aspoň počet pracovných dní určený vykonávacími predpismi, nezapočítavajú sa pre vznik nároku na dávky dôchodkového zabezpečenia ani pre jeho výšku.

(3) Vykonávacie predpisy ustanovia,

a) ako sa zhodnotí doba dôchodkového zabezpečenia (poistenia, zaopatrenia) získaná podľa iných predpisov,
b) kedy sa budú nároky na dôchodkové dávky pracovníka v pracovnom pomere, prípadne člena výrobného družstva alebo príslušníka ozbrojených síl posudzovať podľa predpisov o dôchodkovom zabezpečení platných pre pracovníkov i potom, keď sa stal družstevníkom.

§ 40
Náhradné doby

(1) Ak bol družstevník pracovne činný aspoň rok, započítavajú sa do doby pracovnej činnosti aj tieto doby (náhradné doby);

a) doba služby v československých ozbrojených silách, pokiaľ sa táto služba nevykonávala ako povolanie;
b) doba inej vojenskej služby;
c) doba odbojovej činnosti a väznenia (internácie) z politických, národnostných alebo rasových dôvodov v dobe neslobody;**)
d) doba, po ktorú sa žena starala o dieťa (i osvojené alebo iné dieťa, ktoré prevzala do starostlivosti nahradzujúcej starostlivosť rodičov) vo veku do troch rokov alebo o invalidného maloletého, ktorý potreboval stálu starostlivosť a nebol umiestnený v ústave sociálnej starostlivosti;
   doby uvedené pod písm. b) až d) sa započítavajú v rozsahu určenom pre pracovníkov;***)
   od 1. októbra 1948 aj
e) doba odborného alebo politického školenia;
f) doba prípravy na povolanie, ktorá sa vykonáva podľa predpisov o pracovnej rehabilitácii;
g) doba poberania invalidného dôchodku alebo dávky, ktorá sa považuje od 1. januára 1957 za invalidný dôchodok, ale len pre vznik nároku na dôchodok;
   od 1. apríla 1962 aj
h) doba, po ktorú mal družstevník (družstevníčka) nárok na nemocenské, podporu pri ošetrovaní člena rodiny alebo na peňažnú pomoc v materstve.

(2) Ak sa kryje doba pracovnej činnosti a náhradná doba, započíta sa len doba, zápočet ktorej je pre družstevníka výhodnejší. To isté platí, ak sa kryjú navzájom doby pracovnej činnosti alebo náhradné doby.

§ 41
Prerušenie pracovnej činnosti

(1) Ak bola pracovná činnosť (§ 39 a 40) prerušená po dobu nepresahujúcu päť rokov, započítava sa doba pracovnej činnosti pred prerušením; len ak pracovná činnosť trvala po prerušení aspoň tri roky.

(2) Pokiaľ bola pracovná činnosť prerušená z vážnych dôvodov, posudzujú sa nároky z dôchodkového zabezpečenia tak, ako keby družstevník neprerušil pracovnú činnosť; doba prerušenia sa však nezapočítava do doby pracovnej činnosti. O tom, či pracovná činnosť bola prerušená z vážnych dôvodov, rozhoduje na žiadosť družstevníka okresný národný výbor. Žiadosť treba podať do dvoch rokov odo dňa, ktorým bola pracovná činnosť prerušená.

§ 42
Priemerná mesačná pracovná odmena

(1) Starobný a invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok sa vymeriava z priemernej mesačnej pracovnej odmeny.

(2) Priemerná mesačná pracovná odmena sa zisťuje z úhrnu príjmov z pracovnej činnosti za posledných 10, prípadne za posledných 5 kalendárnych rokov pred rokom, v ktorom vznikol nárok na dôchodok, podľa toho, čo je pre družstevníka výhodnejšie. Ak bol družstevník po vzniku nároku na starobný dôchodok ďalej nepretržite pracovne činný a nepoberal starobný dôchodok, zisťuje sa priemerná mesačná pracovná odmena pre vymeranie starobného dôchodku z úhrnu príjmov z pracovnej činnosti za posledných 10 (5) kalendárnych rokov pred rokom, v ktorom družstevník skončil pracovnú činnosť, pokiaľ je tento výpočet pre neho výhodnejší ako výpočet podľa ustanovenia prvej vety. Priemerná mesačná pracovná odmena družstevníka (družstevníčky) staršieho ako 60 rokov sa vypočítava za kalendárne roky pred dovŕšením tohto veku, ak je táto priemerná mesačná pracovná odmena vyššia ako priemerná mesačná pracovná odmena vypočítaná podľa predchádzajúcich ustanovení tohto odseku.

(3) Ak prevyšuje priemerná mesačná pracovná odmena vypočítaná za dobu uvedenú v predchádzajúcom odseku sumu 2000 Kčs, berie sa do počtu suma 2000 Kčs v plnej výške a zo sumy prevyšujúcej 2000 Kčs jedna tretina, najviac však suma 1000 Kčs.

(4) Starobný alebo invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok družstevníka, ktorý požíva alebo už požíval niektorý z týchto dôchodkov, nesmie sa vymerať z nižšej priemernej mesačnej pracovnej odmeny, než koľko bola priemerná mesačná pracovná odmena, z ktorej bol vymeraný skorší dôchodok.

§ 43
Pracovné kategórie

(1) Pracovné činnosti vykonávané v družstve s vyššou úrovňou hospodárenia sa pre účely dôchodkového zabezpečenia zaraďujú rovnako ako zamestnania vykonávané v pracovnom pomere*) podľa svojho druhu takto:

1. do II. pracovnej kategórie patria činnosti vykonávané za zvlášť obťažných pracovných podmienok;
2. do III. pracovnej kategórie patria všetky ostatné pracovné činnosti.

(2) Ako doby pracovnej činnosti II. pracovnej kategórie sa započítavajú aj náhradné doby (§ 40 ods. 1), ak bola pracovná činnosť II. pracovnej kategórie prerušená len týmito dobami.

(3) Vláda ustanoví, ktoré druhy prác odôvodňujú, aby sa pracovná činnosť zaradila do II. pracovnej kategórie. Ministerstvo poľnohospodárstva a výživy a Ministerstvo lesného a vodného hospodárstva vydajú zoznam pracovných činností v poľnohospodárstve a v lesnom hospodárstve zaradených do II. pracovnej kategórie.

(4) Výhody, ktoré ustanovujú predpisy o dôchodkovom zabezpečení pre pracovníkov, ktorí vykonávali zamestnanie II. pracovnej kategórie,**) patria za rovnakých podmienok a v rovnakom rozsahu členom družstiev s vyššou úrovňou hospodárenia, ak vykonávali pracovnú činnosť zaradenú do II. pracovnej kategórie.

Druhý oddiel
Dávky dôchodkového zabezpečenia

Starobný dôchodok

§ 44
Podmienky pre nárok na starobný dôchodok členov všetkých družstiev

(1) Na starobný dôchodok má nárok člen družstva, ktorý bol pracovne činný najmenej 25 rokov a v čase trvania sociálneho zabezpečenia dosiahol vek aspoň 60 rokov; členka družstva má nárok na starobný dôchodok, ak bola pracovne činná najmenej 25 rokov a v čase trvania sociálneho zabezpečenia dosiahla vek aspoň

a) 53 rokov a vychovala päť alebo viac detí,

b) 54 rokov a vychovala tri alebo štyri deti,

c) 55 rokov a vychovala dve deti,

d) 56 rokov a vychovala jedno dieťa,

e) 57 rokov a nevychovala žiadne dieťa.

(2) Pri posudzovaní nároku členky družstva na starobný dôchodok sa prizerá na jej (i osvojené) deti a na deti, ktoré prevzala do starostlivosti nahradzujúcej starostlivosť rodičov.

(3) Nárok na starobný dôchodok má aj člen (členka) družstva, ak bol po 30. septembri 1948 dôchodkove zabezpečený (poistený) ako člen družstva alebo ako jednotlivo hospodáriaci roľník najmenej 20 rokov a v čase trvania sociálneho zabezpečenia dovŕšil aspoň 60 rokov.

(4) Nárok na starobný dôchodok má aj člen družstva, ak bol po 30. septembri 1948 dôchodkovo zabezpečený (poistený) ako člen družstva alebo ako jednotlivo hospodáriaci roľník najmenej 15 rokov (ak ide o členku družstva, najmenej 10 rokov) a v čase trvania sociálneho zabezpečenia dosiahol vek aspoň 65 rokov.

(5) Do dôb 20 rokov, prípadne 15 (10) rokov pracovnej činnosti podľa odsekov 3 a 4 sa započítavajú náhradné doby podľa § 40 ods. 1 písm. g) a h) a členkám družstva aj doba pracovnej činnosti podľa § 39 ods. 1 č. 2 a náhradná doba starostlivosti o dieťa.

(6) Vzniku nároku na starobný dôchodok podľa predchádzajúcich odsekov nebráni, ak člen (členka) družstva nebol pracovne činný najdlhšie po dobu dvoch rokov bezprostredne pred dosiahnutím veku potrebného pre nárok na tento dôchodok.

§ 45
Výška starobného dôchodku členov družstiev s vyššou úrovňou hospodárenia

(1) Základná výmera starobného dôchodku člena družstva s vyššou úrovňou hospodárenia, ktorý splnil podmienky určené pre nárok na tento dôchodok, je 50 % priemernej mesačnej pracovnej odmeny.

(2) K základnej výmere podľa predchádzajúceho odseku sa pripočíta od 26. roku pracovnej činnosti za každý rok pracovnej činnosti 1 % priemernej mesačnej pracovnej odmeny, ale len do výšky určenej v nasledujúcom odseku; pritom sa započítava len doba pracovnej činnosti vykonávanej po dosiahnutí veku 18 rokov.

(3) Starobný dôchodok je ku dňu vzniku nároku na tento dôchodok najviac 60 % priemernej mesačnej pracovnej odmeny.

(4) Starobný dôchodok vypočítaný podľa predchádzajúcich odsekov nesmie byť menej, ako by bol dôchodok vypočítaný podľa ustanovení platných pre členov družstiev, ktoré neboli uznané za družstvá s vyššou úrovňou hospodárenia.

§ 46
Zvýšenie nároku na starobný dôchodok členov družstiev s vyššou úrovňou hospodárenia

(1) Členovi družstva s vyššou úrovňou hospodárenia, ktorý je pracovne činný po vzniku nároku na starobný dôchodok a nepoberá invalidný dôchodok, zvyšuje sa nárok na starobný dôchodok za každý ďalší rok pracovnej činnosti o 1 % priemernej mesačnej pracovnej odmeny za každé tri mesiace pracovnej činnosti.

(2) Starobný dôchodok podľa § 44 ods. 1 a 3 je po zvýšení podľa predchádzajúceho odseku najmenej
440 Kčs mesačne, ak trvala ďalšia pracovná činnosť celkove aspoň rok,
480 Kčs mesačne, ak trvala ďalšia pracovná činnosť celkove aspoň dva roky a
520 Kčs mesačne, ak trvala ďalšia pracovná činnosť celkove aspoň tri roky.

(3) Starobný dôchodok podľa § 44 ods. 4 je po zvýšení podľa odseku 1 najmenej
330 Kčs mesačne, ak trvala ďalšia pracovná činnosť celkove aspoň rok,
360 Kčs mesačne, ak trvala ďalšia pracovná činnosť celkove aspoň dva roky a
400 Kčs mesačne, ak trvala ďalšia pracovná činnosť celkove aspoň tri roky.

(4) Do doby ďalšej pracovnej činnosti sa nezapočítavajú náhradné doby.

(5) Starobný dôchodok sa po čas ďalšej pracovnej činnosti v družstve (zamestnaní) neposkytuje, pokiaľ vláda neustanoví výnimky (§ 96).

§ 47
Najvyššia a najnižšia výmera starobného dôchodku členov družstiev s vyššou úrovňou hospodárenia

(1) Starobný dôchodok člena družstva s vyššou úrovňou hospodárenia spolu s akýmkoľvek iným dôchodkom z dôchodkového zabezpečenia (poistenia) nesmie prevyšovať sumu 1600 Kčs mesačne; ak ide o starobný dôchodok so zvýšením za dobu ďalšej pracovnej činnosti po vzniku nároku na tento dôchodok, nesme dôchodok spolu s týmto zvýšením a s akýmkoľvek iným dôchodkom z dôchodkového zabezpečenia (poistenia) prevyšovať sumu 2500 Kčs mesačne.

(2) Starobný dôchodok je najmenej 400 Kčs mesačne.

(3) Starobný dôchodok je však najviac 90 % priemernej mesačnej pracovnej odmeny neobmedzenej podľa § 42 ods. 3.

(4) Ak starobný dôchodok je jediným zdrojom príjmu dôchodcu, môže sa zvýšiť na sumu 550 Kčs mesačne; ak dôchodca má aj iný príjem (dôchodok), môže sa starobný dôchodok zvýšiť tak, aby úhrn tohto dôchodku a iného príjmu (dôchodku) bol 550 Kčs mesačne. Ak je na dôchodok odkázaný aj rodinný príslušník dôchodcu, môže sa tento dôchodok zvýšiť na sumu 900 Kčs mesačne; ak dôchodca alebo taký rodinný príslušník má aj iný príjem (dôchodok), môže sa starobný dôchodok zvýšiť tak, aby úhrn tohto dôchodku a iného príjmu (dôchodku) bol 900 Kčs mesačne. Ak podmienky zvýšenia dôchodku spĺňajú obidvaja manželia (druh a družka), možno zvýšiť len dôchodok jedného z nich o rozdiel medzi sumou 900 Kčs a úhrnom dôchodkov a iných príjmov obidvoch manželov (druha a družky). Starobný dôchodok zvýšený podľa predchádzajúcich viet možno vymerať i nad 90 % priemernej mesačnej pracovnej odmeny (odsek 3).

(5) Dôchodok podľa predchádzajúceho odseku možno zvýšiť, len ak si dôchodca (rodinný prislušník) nemôže pre starobu, zdravotný stav alebo iné vážne dôvody zvýšiť životnú úroveň vlastnou prácou. Pri zvýšení dôchodku podľa uvedeného ustanovenia sa nehľadí na výchovné, zvýšenie dôchodku (výchovného) pre bezmocnosť, na príspevky z doplnkovej sociálnej starostlivosti, na pracovný príjem dôchodcu alebo jeho rodinného príslušníka z činnosti, ktorá netrvá dlhšie ako 60 pracovných dní v kalendárnom roku, ani na pracovný príjem dôchodcu alebo jeho rodinného príslušníka staršieho ako 70 rokov. Zvýšenie dôchodku sa nezapočítava do výšky dôchodku rozhodujúcej pre výpočet dôchodkov pozostalých.

§ 48
Výška starobného dôchodku členov družstiev, ktoré neboli uznané za družstvá s vyššou úrovňou hospodárenia

(1) Základná výmera starobného dôchodku členov družstiev, ktoré neboli uznané za družstvá s vyššou úrovňou hospodárenia, je:

v dôchodkovom pásme	pri priemernej mesačnej pracovnej odmene počítajúc do toho i hodnotu naturálií poskytovaných ako súčasť pracovnej odmeny		základná výmera dôchodku
	nad Kčs	do Kčs	mesačne Kčs
I.	-	300	230
II.	300	450	270
III.	450	600	310
IV.	600	750	350
V.	750	900	390
VI.	900	1150	440
VII.	1150	1400	500
VIII.	1400	1650	560
IX.	1650	-	650.

(2) Za každý rok pracovnej činnosti v družstve vykonávanej po dosiahnutí veku 18 rokov, pokiaľ sa započítava do doby potrebnej pre vznik nároku na dôchodok a jeho výšku, sa k základnej výmere starobného dôchodku pripočíta 1 % jej výšky, nie však celkove viac ako 20 % základnej výmery dôchodku. Z náhradných dôb sa do doby pracovnej činnosti pritom započítava len doba započítateľná podľa § 40 ods. 1 písm. c); zvýšenie presahujúce hranicu 20 % základnej výmery dôchodku patrí, len ak ide o zvýšenie dôchodku za túto dobu.

(3) Ak je starobný dôchodok jediným zdrojom príjmu dôchodcu a úprava podľa predchádzajúcich odsekov nie je pre dôchodcu výhodnejšia, môže sa starobný dôchodok zvýšiť na sumu 550 Kčs mesačne; ak dôchodca má aj iný príjem (dôchodok), môže sa starobný dôchodok zvýšiť tak, aby úhrn tohto dôchodku a iného príjmu (dôchodku) bol 550 Kčs mesačne. Ak je na dôchodok odkázaný aj rodinný príslušník dôchodcu, môže sa tento dôchodok zvýšiť na sumu 900 Kčs mesačne; ak má dôchodca alebo taký rodinný príslušník aj iný príjem (dôchodok), môže sa starobný dôchodok zvýšiť tak, aby úhrn tohto dôchodku a iného príjmu (dôchodku) bol 900 Kčs mesačne. Ak podmienky pre zvýšenie dôchodku spĺňajú obidvaja manželia (druh i družka), možno zvýšiť len dôchodok jedného z nich o rozdiel medzi sumou 900 Kčs a úhrnom dôchodkov a iných príjmov obidvoch manželov (druha a družky). Ustanovenie § 47 ods. 5 platí obdobne.

§ 49
Zvýšenie nároku na starobný dôchodok členov družstiev, ktoré neboli uznané za družstvá s vyššou úrovňou hospodárenia

(1) Členovi družstva, ktoré nebolo uznané za družstvo s vyššou úrovňou hospodárenia, sa poskytuje aj pri ďalšej činnosti v takomto družstve starobný dôchodok určený dôchodkovým pásmom vo výške ustanovenej vládou.

(2) Ak člen družstva nepožiada o starobný dôchodok, hoci splnil podmienky pre nárok na tento dôchodok, alebo ak sa vzdá výplaty priznaného starobného dôchodku, zvyšuje sa jeho nárok na starobný dôchodok za každý ďalší rok pracovnej činnosti v družstve, pokiaľ sa započítava pre vznik nároku na dôchodok a jeho výšku, o 4 % priemernej mesačnej pracovnej odmeny. Do doby ďalšej pracovnej činnosti sa nezapočítavajú náhradné doby.

Invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok

§ 50

(1) Socialistická spoločnosť sa stará o zdravie družstevníkov a rozvíjanie ich pracovnej schopnosti. Družstevníkom, ktorých nepriaznivý zdravotný stav pôsobí zmenu, pokles alebo stratu pracovnej schopnosti, poskytujú zdravotnícke orgány a orgány sociálneho zabezpečenia v spolupráci s družstevnými orgánmi starostlivosť, aby potrebnou liečbou, prevedením na vhodnú prácu, úpravou pracovných podmienok a účelnou pracovnou rehabilitáciou (§ 106) udržali si alebo získali pracovnú schopnosť, a tým si zabezpečili doterajšiu životnú úroveň.

(2) Pri dlhodobom poklese alebo strate pracovnej schopnosti sa družstevníci zabezpečujú invalidným (čiastočným invalidným) dôchodkom.

Pokiaľ povaha zdravotného poškodenia a vek družstevníkov pripúšťajú zlepšenie ich zdravotného stavu a obnovenie pracovnej schopnosti, priznáva sa invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok na čas trvania úplnej (čiastočnej) invalidity a vhodnou pracovnou rehabilitáciou sa umožňuje, aby dôchodcovia znova získali pracovnú schopnosť, prípadne mohli vhodne využiť zostávajúcu pracovnú schopnosť.

§ 51
Podmienky pre nárok na invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok

(1) Invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok patrí členovi družstva, ktorý bol pracovne činný po dobu potrebnú pre nárok na dôchodok (§ 52) a v čase trvania sociálneho zabezpečenia alebo najneskôr do dvoch rokov po jeho zániku sa stal úplne (čiastočne) invalidným.

(2) Invalidný dôchodok však nepatrí členovi družstva, ktorý v čase vzniku úplnej invalidity už splnil podmienky pre nárok na starobný dôchodok, pokiaľ úplná invalidita nie je následkom pracovného úrazu (§ 53).

(3) Člen družstva je úplne invalidný, ak pre dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav

a) je neschopný vykonávať akkúkoľvek sústavnú pracovnú činnosť alebo výkon takej pracovnej činnosti by vážne zhoršil jeho zdravotný stav alebo

b) je síce schopný vykonávať sústavnú pracovnú činnosť, ale len celkom neprimeranú jeho skorším schopnostiam a spoločenskému významu doterajšieho povolania.

(4) Člen družstva je čiastočne invalidný, ak jeho príjem z pracovnej činnosti podstatne poklesol preto, že pre dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav je schopný vykonávať

a) doterajšiu alebo inú rovnako kvalifikovanú pracovnú činnosť len za zvlášť uľahčených pracovných podmienok alebo

b) len inú pracovnú činnosť menej kvalifikovanú.

§ 52
Doba pracovnej činnosti potrebná pre nárok na invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok

(1) Doba pracovnej činnosti potrebná pre nárok na invalidný (čistočný invalidný) dôchodok je u družstevníkov vo veku

do 20 rokov ..... menej ako rok,
nad 20 rokov do 22 rokov ..... 1 rok,
nad 22 rokov do 24 rokov ..... 2 roky,
nad 24 rokov do 26 rokov ..... 3 roky,
nad 26 rokov do 28 rokov ..... 4 roky,
nad 28 rokov ..... 5 rokov.

Doba pracovnej činnosti potrebná pre nárok družstevníka vo veku nad 28 rokov sa zisťuje z posledných 10 rokov počítaných späť od vzniku úplnej (čiastočnej) invalidity.

(2) Ak družstevník získal potrebnú dobu pracovnej činnosti v niektorom z vekových pásiem uvedených v predchádzajúcom odseku a ak bol ďalej pracovne činný, považuje sa za získanú doba pracovnej činnosti potrebná v najbližšie vyššom vekovom pásme.

(3) Beh ohľadu na dĺžku doby pracovnej činnosti vznikne nárok na invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok,

a) ak sa stane družstevník úplne (čiastočne) invalidným následkom pracovného úrazu alebo

b) ak sa stane úplne (čiastočne) invalidnou vdova, ktorá pri vzniku úplnej (čiastočnej) invalidity už nemá nárok na vdovský dôchodok, ak sa stala družstevníčkou najneskôr do jedného roku po zániku nároku na vdovský dôchodok a pokračovala v pracovnej činnosti v družstve až do dňa, keď sa stala úplne (čiastočne) invalidnou; toto ustanovenie sa však nevzťahuje na vdovu, ktorej z dôvodu úplnej invalidity znova vznikne nárok na vdovský dôchodok.

§ 53
Pracovný úraz

(1) Pracovným úrazom je úraz, ktorý člen družstva utrpel pri pracovnej činnosti v družstve alebo v pridruženej výrobe*) alebo v priamej súvislosti s takou pracovnou činnosťou. Rovnaké nároky ako pri pracovnom úraze má aj člen družstva, ktorý utrpel úraz

a) cestou do práce a späť, ak cestu podstatne neprerušil z príčin nesúvisiacich s pracovnou činnosťou,

b) pri práci na záhumienku,

c) pri činnej účasti na opatreniach proti živelným pohromám a pri odstraňovaní následkov živelných pohrôm alebo pri záslužnej činnosti vykonávanej bez právneho záväzku v prospech celku,

d) pri výkone verejnej funkcie,

e) pri niektorých osobitných druhoch činnosti, ktoré určia vykonávacie predpisy.

(2) Pracovným úrazom sa kladú na roveň choroby z povolania, ktorými sa rozumejú choroby uvedené v zozname chorôb z povolania platnom pre pracovníkov, ak vznikli za podmienok určených v tomto zozname.*)

Výška invalidného dôchodku členov družstiev s vyššou úrovňou hospodárenia

§ 54

(1) Základná výmera invalidného dôchodku člena družstva s vyššou úrovňou hospodárenia je 50 % priemernej mesačnej pracovnej odmeny, ak člen družstva bol pracovne činný predo dňom vzniku nároku na dôchodok najmenej 25 rokov alebo ak doba jeho pracovnej činnosti s pripočítaním doby od vzniku nároku na dôchodok do dosiahnutia veku 60 rokov u mužov a 57 rokov u žien je najmenej 25 rokov.

(2) Základná výmera invalidného dôchodku uvedená v predchádzajúcom odseku patrí členovi družstva tiež, ak bol po 30. septembri 1948 dôchodkove zabezpečený (poistený) ako člen družstva alebo ako jednotlivo hospodáriaci roľník najmenej 20 rokov, alebo ak doba jeho dôchodkového zabezpečenia (poistenia) ako člena družstva alebo ako jednotlivo hospodáriaceho roľníka s pripočítaním doby od vzniku nároku na dôchodok do dosiahnutia veku 60 rokov je najmenej 20 rokov. Do doby 20 rokov sa započítavajú náhradné doby podľa § 40 ods. 1 písm. g) a h) a členkám družstva aj doba pracovnej činnosti podľa § 39 ods. 1 č. 2 a náhradná doba starostlivosti o dieťa.

(3) K základnej výmere sa pripočíta 1 % priemernej mesačnej pracovnej odmeny od 26. roku pracovnej činnosti za každý rok pracovnej činnosti a za každý rok pripočítanej doby, ale len do výšky určenej v nasledujúcom odseku; pritom sa započítava len doba pracovnej činnosti vykonávanej po dosiahnutí veku 18 rokov.

(4) Invalidný dôchodok je ku dňu vzniku nároku na tento dôchodok najviac 60 % priemernej mesačnej pracovnej odmeny.

(5) Invalidný dôchodok vypočítaný podľa predchádzajúcich odsekov nesmie byť menej, ako by bol dôchodok vypočítaný podľa ustanovení platných pre členov družstiev, ktoré neboli uznané za družstvá s vyššou úrovňou hospodárenia.

§ 55

(1) Ak nesplňuje člen družstva s vyššou úrovňou hospodárenia podmienky uvedené v § 54 ods. 1 ani podmienky uvedené v § 54 ods. 2, ale získal potrebnú dobu pre nárok na invalidný dôchodok, patrí mu invalidný dôchodok vo výške 50 % priemernej mesačnej pracovnej odmeny znížený za každý rok chýbajúci do 25 (§ 54 ods. 1) alebo do 20 (§ 54 ods. 2) rokov o 2 % priemernej mesačnej pracovnej odmeny.

(2) Ustanovenie § 54 ods. 5 platí obdobne.

§ 56
Výška čiastočného invalidného dôchodku členov družstiev s vyššou úrovňou hospodárenia

(1) Čiastočný invalidný dôchodok člena družstva s vyššou úrovňou hospodárenia je polovica invalidného dôchodku; pritom však neplatia ustanovenia o najnižšej výmere invalidného dôchodku (§ 58 ods. 2 a 4).

(2) Ustanovenie § 54 ods. 5 platí obdobne.

§ 57
Výška invalidného (čiastočného invalidného) dôchodku pri pracovnom úraze členov družstiev s vyššou úrovňou hospodárenia

(1) Invalidný dôchodok člena družstva s vyššou úrovňou hospodárenia, ktorého úplná invaliddita je následkom pracovného úrazu, je o 10 % priemernej mesačnej pracovnej odmeny vyšší ako invalidný dôchodok vypočítaný podľa § 54 a 55.

(2) Čiastočný invalidný dôchodok člena družstva s vyššou úrovňou hospodárenia, ktorého čiastočná invalidita je následkom pracovného úrazu, je polovica invalidného dôchodku, ktorý by patril pri pracovnom úraze; pritom však neplatia ustanovenia o najnižšej výmere invalidného dôchodku.

§ 58
Najvyššia a najnižšia výmera invalidného dôchodku členov družstiev s vyššou úrovňou hospodárenia

(1) Invalidný dôchodok člena družstva s vyššou úrovňou hospodárenia spolu s akýmkoľvek iným dôchodkom z dôchodkového zabezpečenia (poistenia) nesmie prevyšovať sumu 1600 Kčs mesačne.

(2) Invalidný dôchodok je najmenej 400 Kčs mesačne.

(3) Invalidný dôchodok člena družstva staršieho ako 20 rokov je však najviac 90 % priemernej mesačnej pracovnej odmeny neobmedzenej podľa § 42 ods. 3.

(4) Ak invalidný dôchodok je jediným zdrojom príjmu dôchodcu,

a) môže sa invalidný dôchodok zvýšiť, pokiaľ pro dôchodcu nie je výhodnejšie ustanovenie uvedené pod písmenom b), na sumu 550 Kčs mesačne. Ak dôchodca má aj iný príjem (dôchodok), môže sa invalidný dôchodok zvýšiť tak, aby úhrn tohto dôchodku a iného príjmu bol 550 Kčs mesačne. Ak je na dôchodok odkázaný aj rodinný príslušník dôchodcu, môže sa tento dôchodok zvýšiť na sumu 900 Kčs mesačne; ak dôchodca alebo taký rodinný príslušník má aj iný príjem (dôchodok), môže sa invalidný dôchodok zvýšiť tak, aby úrh tohto dôchodku a iného príjmu (dôchodku) bol 900 Kčs mesačne. Ak podmienky zvýšenia dôchodku spĺňajú obidvaja manželia (druh a družka), možno zvýšiť len dôchodok jedného z nich o rozdiel medzi sumou 900 Kčs a úhrnom dôchodkov a iných príjmov obidvoch manželov (druha a družky). Invalidný dôchodok zvýšený podľa predchádzajúcich viet možno vymerať i nad 90 % priemernej mesačnej pracovnej odmeny (odsek 3) aj členovi družstva staršiemu ako 20 rokov;

b) môže sa invalidný dôchodok, na ktorý nie je odkázaný žiaden rodinný príslušník dôchodcu, zvýšiť až do výšky 645 Kčs mesačne, nie však nad 90 % uvedenej priemernej mesačnej pracovnej odmeny.
Ustanovenie § 47 ods. 5 platí obdobne.

§ 59
Výška invalidného (čiastočného invalidného) dôchodku členov družstiev, ktoré neboli uznané za družstvá s vyššou úrovňou hospodárenia

(1) Základná výmera invalidného dôchodku členov družstva, ktoré nebolo uznané za družstvo s vyššou úrovňou hospodárenia, je rovnaká ako základná výmera starobného dôchodku (§ 48).

(4) Za každý rok pracovnej činnosti v družstve vykonávanej po dosiahnutí veku 18 rokov, pokiaľ sa započítava do doby potrebnej pre vznik nároku na dôchodok a jeho výšku, sa k základnej výmere invalidného dôchodku pripočíta 1 % jej výšky, nie však celkove viac ako 20 % základnej výmery dôchodku. Z náhradných dôb sa do doby pracovnej činnosti pritom započítava len doba započítateľná podľa § 40 ods. 1 písm. c); zvýšenie presahujúce hranicu 20 % základnej výmery dôchodku patrí, len ak ide o zvýšenie dôchodku za túto dobu.

(5) Čiastočný invalidný dôchodok je polovica invalidného dôchodku.

(6) Ak vznikla invalidita (čiastočná invalidita) pracovným úrazom, zvyšuje sa invalidný dôchodok o 50 Kčs a čiastočný invalidný dôchodok o 30 Kčs mesačne.

(5) Ak invalidný dôchodok je jediným zdrojom príjmu dôchodcu a úprava podľa predchádzajúcich odsekov nie je pre dôchodcu výhodnejšia, môže sa invalidný dôchodok zvýšiť na sumu 550 Kčs mesačne; ak dôchodca má aj iný príjem (dôchodok), môže sa invalidný dôchodok zvýšiť tak, aby úhrn tohto dôchodku a iného príjmu bol 550 Kčs mesačne. Ak je na dôchodok odkázaný aj rodinný príslušník dôchodcu, môže sa tento dôchodok zvýšiť na sumu 900 Kčs mesačne; ak dôchodca alebo taký rodinný príslušník má aj iný príjem (dôchodok), môže sa invalidný dôchodok zvýšiť tak, aby úhrn tohto dôchodku a iného príjmu (dôchodku) bol 900 Kčs mesačne. Ak podmienky zvýšenia dôchodku spĺňajú obidvaja manželia (druh a družka), možno zvýšiť len dôchodok jedného z nich o rozdiel medzi sumou 900 Kčs a úhrnom dôchodkov a iných príjmov obidvoch manželov (druha a družky). Ustanovenie § 47 ods. 5 platí obdobne.

§ 60

(1) Invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok patrí odo dňa podania žiadosti aj družstevníkovi, ktorý sa stal úplne (čiastočne) invalidným

a) pred začatím pracovnej činnosti, ak bol pracovne činným po dobu potrebnú pre nárok na dôchodok; však ide o družstevníka mladšieho ako 24 rokov, je potrebná doba pracovnej činnosti aspoň dva roky;

b) po začatí pracovnej činnosti, nebol pracovne činný po dobu potrebnú pre nárok na dôchodok pred vznikom úplnej (čiastočnej) invalidity, bol však pracovne činný po potrebnú dobu v posledných 10 rokoch pred podaním žiadosti.

(2) Družstevníkovi, ktorý pre úplnú invaliditu vzniknutú v mladosti nemohol byť pracovne činný vôbec alebo po dobu potrebnú pre nárok na dôchodok a dosiahol vek 25 rokov, môže sa priznať invalidný dôchodok až do výšky 400 Kčs mesačne.

(3) Za čiastočne invalidného sa považuje aj družstevník, ktorému dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav značne sťažuje všeobecné životné podmienky, aj keď jeho príjem z pracovnej činnosti podstatne nepoklesol; takému družstevníkovi sa môže priznať čiastočný invalidný dôchodok.

§ 61
Výmera invalidného dôchodku pri zmene stupňa invalidity

(1) Ak sa stal požívateľ čiastočného invalidného dôchodku, základná výmera ktorého bola určená podľa dôchodkového pásma, úplne invalidným v čase, keď bol členom družstva s vyššou úrovňou hospodárenia, vymeria sa mu invalidný dôchodok podľa ustanovení platných pre členov družstiev s vyššou úrovňou hospodárenia, len ak bol v takomto družstve po vzniku čiastočnej invalidity pracovne činný (§ 39). Ak nebol takto pracovne činný, vymeria sa mu invalidný dôchodok podľa ustanovení platných pre členov družstiev, ktoré neboli uznané za družstvá s vyššou úrovňou hospodárenia.

(2) Ak sa stal požívateľ invalidného dôchodku, základná výmera ktorého bola určená podľa dôchodkového pásma, čiastočne invalidným (§ 51 ods. 4) v čase, keď bol členom družstva s vyššou úrovňou hospodárenia, vymeria sa mu čiastočný invalidný dôchodok podľa ustanovení platných pre členov družstiev s vyššou úrovňou hospodárenia, len ak bol v takomto družstve po vzniku invalidity pracovne činný. Ak nebol takto pracovne činný, vymeria sa mu čiastočný invalidný dôchodok podľa ustanovení platných pre členov družstiev, ktoré neboli uznané za družstvá s vyššou úrovňou hospodárenia.

Dávky rodinných príslušníkov družstevníkov pri pracovnom úraze

§ 62
Invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok rodinných príslušníkov

(1) Rodinným príslušníkom družstevníka, ktorí sa stali úplne invalidnými (čiastočne invalidnými) následkom pracovného úrazu (choroby z povolania) pri prevádzke družstevného poľnohospodárskeho závodu alebo v súvislosti s ňou alebo pri práci na záhumienku a nie sú sami družstevníkmi, môže sa poskytnúť invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok.

(2) Rodinný príslušník družstevníka je úplne invalidný, ak pre dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav je neschopný vykonávať akúkoľvek sústavnú zárobkovú činnosť alebo výkon takej činnosti by vážne zhoršil jeho zdravotný stav. Rodinný príslušník družstevníka je čiastočne invalidný, ak pre dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav došlo k podstatnému poklesu jeho pracovnej schopnosti.

(3) Výchovné k invalidnému (čiastočnému invalidnému) dôchodku rodinného príslušníka družstevníka ani dôchodky pozostalých po rodinných príslušníkoch družstevníka sa neposkytujú.

(4) Za rodinných príslušníkov sa považujú osoby uvedené v § 36 za podmienok v ňom určených.

§ 63
Výška invalidného (čiastočného invalidného) dôchodku

(1) Invalidný dôchodok rodinného príslušníka družstevníka je 230 Kčs mesačne a môže sa zvýšiť v prípadoch hodných zreteľa o 50 Kčs mesačne.

(2) Čiastočný invalidný dôchodok rodinného príslušníka družstevníka je 138 Kčs mesačne a môže sa zvýšiť v prípadoch hodných zreteľa o 30 Kčs mesačne.

Dôchodky pozostalých

§ 64
Všeobecné podmienky

(1) Vdovský a sirotský dôchodok patria:

a) po družstevníkovi, ktorý bol pracovne činný po dobu potrebnú pre nárok na invalidný alebo starobný dôchodok, ak neuplynulo od zániku sociálneho zabezpečenia družstevníka do dňa smrti viac ako dva roky, alebo po družstevníkovi, ktorý zomrel následkom pracovného úrazu (choroby z povolania);

b) po požívateľovi starobného alebo invalidného (čiastočného invalidného) dôchodku.

(2) Dieťaťu obojstranne osirelému patrí sirotský dôchodok, aj keď nikto z rodičov, prípadne z osôb, na ktoré bolo dieťa prevažne výživou odkázané (§ 68 ods. 2), nesplnil podmienky pre nárok na invalidný alebo starobný dôchodok.

§ 65
Vdovský dôchodok

(1) Vdovský dôchodok patrí vdove po čas jedného roku od smrti manžela.

(2) Po uplynutí tohto času patrí vdovský dôchodok, ak vdova spĺňuje niektorú z týchto podmienok:

a) je úplne invalidná,

b) stará sa aspoň o jedno dieťa, ktoré má nárok na sirotský dôchodok (§ 68),

c) vychovala aspoň tri deti (§ 68),

d) dosiahla vek 45 rokov a vychovala dve deti,

e) dosiahla vek 50 rokov.

(3) Nárok na vdovský dôchodok vznikne znova, ak sa splní niektorá z podmienok uvedených v predchádzajúcom odseku do dvoch rokov po zániku skoršieho nároku na vdovský dôchodok.

(4) Nárok na vdovský dôchodok zaniká vydajom; pri opätovnom ovdovení vznikne však nárok na skorší vdovský dôchodok znova, ak by vdove patril, keby sa znovu nevydala, a ak jej nepatrí nárok na vdovský dôchodok po poslednom manželovi.

(5) Vdovský dôchodok patrí za podmienok uvedených v predchádzajúcich odsekoch aj rozvedenej žene, ak bola v čase smrti bývalého manžela odkázaná na príspevok na výživu, až do skončenia času, do ktorého mal bývalý manžel povinnosť ho poskytovať; po tomto čase môže sa vdovský dôchodok poskytovať len v prípadoch hodných zreteľa.

(6) Nárok na vdovský dôchodok nepatrí, ak manželstvo bolo uzavreté po 60. roku veku družstevníka (dôchodcu) a netrvalo aspoň dva roky; to však neplatí, ak sa narodilo z manželstva alebo z predchádzajúceho spolužitia dieťa alebo ak smrť nastala následkom úrazu.

(7) Ak vdova žije v spoločnej domácnosti s druhom, výplata vdovského dôchodku sa zastaví; o zastavení výplaty rozhoduje okresný národný výbor. V prípadoch hodných zreteľa, najmä ak ide o staršiu vdovu, môže okresný národný výbor povoliť ďalšiu výplatu vdovského dôchodku alebo s prihliadnutím na príjmy vdovy a druha povoliť výplatu tohto dôchodku v zníženej výmere. Ak bola výplata vdovského dôchodku zastavená alebo vdovský dôchodok bol vyplácaný v zníženej výmere,

výplata dôchodku sa obnoví v pôvodnej výške, ak druh zomrie alebo dôjde k zrušeniu spolužitia a vdovský dôchodok by patril, keby vdova nežila v spoločnej domácnosti s druhom.

(8) Vdove, ktorá nežila s manželom dlhší čas pre jeho smrťou v spoločnej domácnosti a ktorej manželstvo prestalo plniť svoju spoločenskú funkciu, patrí vdovský dôchodok, len ak bola v čase smrti manžela odkázaná na neho výživou.

§ 66
Výška vdovského dôchodku

(1) Vdovský dôchodok je 60 % dôchodku

a) starobného alebo invalidného, na ktorý by mal družstevník (pracujúci dôchodca) nárok v čase smrti, podľa toho, ktorý z týchto dôchodkov je vyšší;

b) starobného alebo invalidného, na ktorý bol nárok v čase smrti nepracujúci dôchodca.

(2) Vdovský dôchodok po požívateľovi čiastočného invalidného dôchodku, ktorý nebol pracovne činný, vymeriava sa z invalidného dôchodku, na ktorý by mal požívateľ čiastočného invalidného dôchodku nárok v čase smrti, keby bol úplne invalidný.

(3) Vdovský dôchodok je najmenej 360 Kčs mesačne, nesmie však byť vyšší ako dôchodok zomretého; ustanovenie o najnižšej výmere vzdovského dôchodku sumou 360 Kčs mesačne neplatí pre vdovské dôchodky vdov po členoch družstiev, ktoré neboli uznané za družstvá s vyššou úrovňou hospodárenia.

(4) Rozvedenej žene (§ 65 ods. 5) a vdove, ktorá nežila s manželom v čase jeho smrti v spoločnej domácnosti (§ 65 ods. 8), patrí vdovský dôchodok len do výšky príspevku na výživu, prípadne výživného, a nesmie byť vyšší ako dôchodok zomretého; ustanovenie predchádzajúceho odseku o najnižšej výmere vdovského dôchodku tu neplatí.

(5) Ak je popri vdove, ktorá má nárok na vdovský dôchodok, aj rozvedená žena, ktorá má nárok na vdovský dôchodok, nesmie úhrn vdovských dôchodkov prevyšovať dôchodok zomretého; pokiaľ by bol úhrn vyšší, znižujú sa tieto dôchodky pomerne.

(6) Ak vdovský dôchodok je jediným zdrojom príjmu vdovy, môže sa zvýšiť na sumu 550 Kčs mesaačne; ak vdova má aj iný príjem (dôchodok), môže sa vdovský dôchodok zvýšiť tak, aby úhrn tohto dôchodku a iného príjmu (dôchodku) bol 550 Kčs mesačne. Ak je však týmto iným príjmom starobný alebo invalidný dôchodok, možno zvýšiť len tento dôchodok (§ 47 ods.4, § 48 ods. 3, § 58 ods. 4 a § 59 ods. 5). Ustanovenie § 47 ods. 5 platí obdobne.

§ 67
Súbeh vdovského dôchodku s príjmom zo zárobkovej činnosti

(1) Ak je vdova zárobkove činná, kráti sa vdovský dôchodok o polovicu sumy, o ktorú úhrn vdovského dôchodku a hrubého príjmu zo zárobkovej činnosti prevyšuje mesačne sumu 1500 Kčs.

(2) Vdovský dôcôhodok sa nekráti zárobkove činnej vdove

a) po dobu jendého roka od smrti manžela,

b) ak sa vdova stará aspoň o jedno dieťa (§ 44 ods. 2).

§ 68
Sirotský dôchodok

(1) Sirotský dôchodok patrí dieťaťu (i osvojenému) zomretého družstevníka (dôchodcu).

(2) Sirotský dôchodok patrí aj dieťaťu, ak zomrel družstevník (dôchodca), ktorý prevzal dieťa do starostlivosti nahradzujúcej starostlivosť rodičov, a dieťa bolo v čase jeho smrti na neho prevažne odkázané výživou, ktorú dieťaťu nemôžu zo závažných príčin zabezpečiť jeho rodičia.

(3) Sirotský dôchodok patrí až do skončenia povinnej školskej dochádzky dieťaťa. Potom patrí sirotský dôchodok najdlhšie do 26. roku veku, ak dieťa

a) sa sústavne pripravuje na budúce povolanie predpísaným výcvikom alebo štúdiom alebo

b) pre dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav je neschopné sústavne sa pripravovať na budúce povolanie alebo je schopné sa naň pripravovať len za mimoriadnych podmienok alebo

c) pre dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav je neschopné vykonávať sústavnú pracovnú činnosť (zamestnanie) alebo výkon takej pracovnej činnosti (zamestnania) by vážne zhoršil jeho zdravotný stav.

(4) Po skončení povinnej školskej dochádzky sa sirotský ddôchodok nevypláca, ak má dieťa vlastný hrubý mesačný príjem vyšší ako 600 Kčs.

(5) Nárok na sirotský dôchodok zaniká osvojením dieťaťa; nárok sa obnovuje zrušením osvojenia alebo smrťou osvojiteľa, ak dieťa nemá po ňom nárok na sirotský dôchodok.

(6) Výplata sirotského dôchodku môže sa zastaviť, ak uzavrie požívateľ sirotského dôchodku manželstvo a ak je v rodine hrubý príjem na osobu vyšší ako 600 Kčs mesačne.

§ 69
Výška sirotského dôchodku

(1) Sirotský dôchodok jednostranne osirelého dieťaťa je 30 % dôchodku

a) starobného alebo invalidného, na ktorý by mal zomretý družstevník alebo pracujúci dôchodca (§ 68 ods. 1 a 2) nárok v čase smrti, podľa toho, ktorý z týchto dôchodkov je vyšší;

b) starobného alebo invalidného, na ktorý mal nárok v čase smrti nepracujúci dôchodca.

(2) Sirotský dôchodok po požívateľovi čiastočného invalidného dôchodku, ktorý nebol pracovne činný, vymeriava sa z invalidného dôchodku, na ktorý by mal požívateľ čiastočného invalidného dôchodku nárok v čase smrti, keby bol úplne invalidný.

(3) Sirotský dôchodok jednostranne osirelého dieťaťa je najmenej 200 Kčs mesačne a najviac 450 Kčs mesačne.

(4) Sirotský dôchodok obojstranne osirelého dieťaťa je 450 Kčs mesačne. Ak je však tento dôchodok jediným zdrojom príjmu dieťaťa, môže sa zvýšiť na sumu 550 Kčs mesačne; ak dieťa má aj iný príjem (dôchodok), môže sa sirotský dôchodok zvýšiť tak, aby úhrn tohto dôchodku a iného príjmu (dôchodku) bol 550 Kčs mesačne. Ustanovenie § 47 ods. 5 platí obdobne.

(5) Ak ide o viac detí, nesmie byť sirotský dôchodok žiadneho z nich nižší ako pomerný diel pripadajúci na jedno dieťa z úhrnu výchovného patriaceho k invalidnému dôchodku (§ 73 ods. 2).

Iné dôchodky a dávky

§ 70
Dôchodok manželky

(1) Manželke člena družstva s vyššou úrovňou hospodárenia, ktorý získal dobu pracovnej činnosti potrebnú pre nárok na invalidný dôchodok alebo starobný dôchodok, môže sa priznať

dôchodok manželky, ak nie je zárobkove činná, ani nemá nárok na iný dôchodok a

a) dosiahla vek 65 rokov alebo

b) je úplne invalidná.

(2) Dôchodok manželky sa môže priznať za rovnakých podmienok aj manželke požívateľa starobného alebo invalidného (čiastočného invalidného) dôchodku.

(3) Dôchodok manželky sa poskytuje vo výške 100 až 300 Kčs mesačne podľa sociálnych pomerov rodiny.

(4) Dôchodok manželky sa neposkytuje manželkám členov družstiev, ktoré neboli uznané za družstvá s vyššou úrovňou hospodárenia.

§ 71
Osobný dôchodok

(1) Zvlášť zaslúžitým družstevníkom v odbore hospodárstva, vedy, kultúry a obrany vlasti, v odbore správy a v iných úsekoch verejnej činnosti alebo pozostalým po nich môže sa priznať osobný dôchodok. Vláda ustanoví podrobnosti.

(2) Osobný dôchodok nahradzuje iné dôchodky podľa tohto zákona alebo iných predpisov.

§ 72
Sociálny dôchodok

Pre poskytovanie sociálneho dôchodku platia ustanovenia zákona o sociálnom zabezpečení.*)

§ 73
Výchovné k dôchodkom

(1) Výchovné patrí na každé dieťa (§ 68) požívateľa starobného, invalidného (čiastočného invalidného), osobného a sociálneho dôchodku.

(2) Výchovné mesačne je

	na 1 dieťa Kčs	na 2 deti Kčs	na 3 deti Kčs	na 4 deti Kčs
k invalidnému k dôchodku	140	330	680	1030
inému	90	330	680	1030

a zvyšuje sa za každé ďalšie dieťa o 240 Kčs mesačne.

(3) Ak ide o nezaopatrené dieťa, ktoré je podľa posudku orgánov sociálneho zabezpečenia invalidné a ktoré vyžaduje stálu starostliivosť, poskytuje sa k výchovnému naň príplatok vo výške 150 Kčs mesačne; pritom je, že dieťa nie je umiestnené v ústave pre takéto deti a že sa mu neposkytuje invalidný dôchodok.

(4) Vdovský dôchodok sa vdove zárobkove činnej nekráti, ak ide o účastníčku odboja alebo o vdovu po účastníkovi odboja.

(5) Ak vdova po účastníkovi odboja nemá nárok na vdovský dôchodok, používa však starobný alebo invalidný dôchodok, patrí tento dôchodok najmenej vo výške 560 Kčs mesačne.

§ 74
Zvýšenie dôchodku a výchovného pre bezvládnosť

Ak je dôchodca trvale tak bezvládny, že potrebuje ošetrenie a obsluhu inou osobou, môže sa mu dôchodok zvýšiť o 100 až 400 Kčs mesačne so zreteľom na stupeň jeho bezvládnosti a jeho sociálne, rodinné a majetkové pomery; obdobne možno zvýšiť pre bezvládnosť dieťaťa od siedmeho roku jeho veku sirotský dôchodok a výchovné.

Tretí oddiel
Dôchodkové zabezpečenie účastníkov odboja

§ 74a
Úvodné ustanovenie

Pre dôchodkové zabezpečenie účastníkov odboja a pozostalých po nich platia ustanovenia tohto zákona, pokiaľ sa v tejto časti neustanovuje inak.

§ 74b
Skupiny účastníkov odboja

(1) Účastníci odboja, ktorí spĺňajú podmienky ustanovené zákonom č. 255/1946 Zb. o príslušníkoch československej armády v zahraničí a o niektorých iných účastníkoch národného odboja za oslobodenie alebo zákonom č. 462/1919 Zb. o prepožičiavaní miest legionárom v znení zákona č. 196/1946 Zb., sa pre účely dôchodkového zabezpečenia zaraďujú do týchto štyroch skupín:

1. do I. skupiny sa zaraďujú účastníci odboja,
   a) ktorých odbojová činnosť trvala aspoň štyri roky, ak v tejto dobe aspoň šesť mesiacov
      - vykonávali poľnú službu v ozbrojených útvaroch alebo
      - boli väznení z dôvodov fašistickej perzekúcie,
   b) ktorí aspoň dva roky vykonávali poľnú službu v ozbrojených útvaroch,
   c) ktorí boli výkonnými letcami alebo parašutistami zhodenými alebo vysadenými v tyle nepriateľa,
   d) ktorí zomreli v boji alebo v čase väznenia z dôvodov fašistickej perzekúcie, alebo sa za uvedených okolností stali úplne (čiastočne) invalidnými, pokiaľ invalidita trvá v čase vzniku nároku na dôchodok, alebo
   e) ktorých odbojová činnosť trvala nepretržite od roku 1939 do oslobodenia;
2. do II. skupiny sa zaraďujú účastníci odboja,
   a) ktorých odbojová činnosť trvala aspoň dva roky, ak v tejto dobe aspoň tri mesiace
      - vykonávali poľnú službu v ozbrojených útvaroch alebo
      - boli väznení z dôvodov fašistickej perzekúcie,
   b) ktorí aspoň šesť mesiacov vykonávali poľnú službu v ozbrojených útvaroch alebo
   c) ktorých odbojová činnosť trvala aspoň štyri roky,
   pokiaľ nespĺňajú podmienky pre zaradenie do I. skupiny;
3. do III. skupiny sa zaraďujú účastníci odboja,
   a) ktorí boli príslušníkmi ozbrojených útvarov alebo boli väznení z dôvodov fašistickej perzekúcie, alebo

b) ktorých odbojová činnosť trvala aspoň rok,
pokiaľ nespĺňajú podmienky pre zaradenie do I. alebo II. skupiny;

4. do IV. skupiny sa zaraďujú účastníci odboja,

a) ktorých odbojová činnosť trvala po dobu kratšiu ako jeden rok alebo

b) ktorí boli účastníkmi povstania v máji 1945,*)
pokiaľ nespĺňajú podmienky pre zaradenie do I., II. alebo III. skupiny.

(2) Účastníci protivojnových vzbúr za prvej svetovej vojny sa zaraďujú do IV. skupiny účastníkov odboja.

§ 74c
Priemerná mesačná pracovná odmena

Ak účastník odboja zmenil pre zdravotné poškodenie, ktoré utrpel v súvislosti s odbojovou činnosťou, svoju doterajšiu pracovnú činnosť (zamestnanie), zisťuje sa jeho priemerná mesačná pracovná odmena pre výpočet dôchodku, pokiaľ je to pre neho výhodnejšie, z pracovnej odmeny (zárobku), ktorú dosahujú rovnako kvalifikovaní zdraví družstevníci (pracovníci) v povolaní, ktoré účastník odboja predtým vykonával.

§ 74d
Vek potrebný pre nárok na starobný dôchodok

(1) Vek potrebný pre nárok na starobný dôchodok účastníkom odboja I. a II. skupiny sa určí tak, že

a) ak ide o starobný dôchodok podľa § 44 ods. 1, sa od veku 60 rokov u muža a veku 55 rokov u ženy odpočíta jeden rok za každý začatý rok odbojovej činnosti; potrebný vek je však najmenej 55 rokov u muža a 50 rokov u ženy, ak ide o účastníka odboja I. skupiny, a najmenej 57 rokov u muža a 52 rokov u ženy, ak ide o účastníka odboja II. skupiny,

b) ak ide o starobný dôchodok podľa § 44 ods. 3, sa od veku 60 rokov odpočíta jeden rok za každý začatý rok odbojovej činnosti; potrebný vek však je najmenej 55 rokov, ak ide o účastníka odboja I. skupiny, a najmenej 57 rokov, ak ide o účastníka odboja II. skupiny,

c) ak ide o starobný dôchodok podľa § 44 ods. 4, sa od veku 65 rokov odpočíta jeden rok za každý začatý rok odbojovej činnosti; potrebný vek je však najmenej 60 rokov, ak ide o účastníka odboja I. skupiny, a najmenej 62 rokov, ak ide o účastníka odboja II. skupiny.

(2) Vek potrebný pre nárok na starobný dôchodok účastníka odboja III. skupiny, ktorý bol aspoň šesť mesiacov väznený z dôvodov fašistickej perzekúcie, je

a) ak ide o starobný dôchodok podľa § 44 ods. 1, 59 rokov u muža a 54 rokov u ženy,

b) ak ide o starobný dôchodok podľa § 44 ods. 3, 59 rokov,

c) ak ide o starobný dôchodok podľa § 44 ods. 4, 64 rokov.

(3) Vek potrebný pre nárok účastníčky odboja na starobný dôchodok podľa § 44 ods. 1 je 55 rokov, pokiaľ ustanovenie odseku 1 nie je pre ňu výhodnejšie.

(4) Ak sú iné ustanovenia zákona o veku potrebnom pre nárok na starobný dôchodok výhodnejšie, platia tieto iné ustanovenia.

§ 74e
Výška starobného a invalidného dôchodku členov družstiev s vyššou úrovňou hospodárenia

(1) Základná výmera starobného a invalidného dôchodku (§ 54 ods. 1 a 2) člena družstva s vyššou úrovňou hospodárenia je, ak ide o účastníka odboja

skupiny	
I.	60 %
II.	55 %
III. a IV.	50 %

priemernej mesačnej pracovnej odmeny.

(2) Ustanovenia § 45 ods. 2 a § 54 ods. 3 platia s tým, že percentné zvýšenie základnej výmery za každý rok pracovnej činnosti patrí účastníkom odboja I. a II. skupiny od 21. roku pracovnej činnosti, a pokiaľ ide o hranicu, do ktorej patrí zvýšenie, platí nasledujúci odsek 4.

(3) Za každý začatý rok odbojovej činnosti zvyšuje sa starobný a invalidný dôchodok (§ 54 ods. 1 a 2 a § 55) účastníka odboja

skupiny	mesačne o Kčs
I.	120
II. a III.	100
IV.	80

(4) Starobný a invalidný dôchodok ku dňu vzniku nároku na dôchodok je

a) najviac 70 % priemernej mesačnej pracovnej odmeny, ak ide o účastníka odboja II. skupiny,

b) najviac 60 % priemernej mesačnej pracovnej odmeny, ak ide o účastníka odboja III. a IV. skupiny,

pokiaľ iné ustanovenia tohto zákona nie sú pre neho výhodnejšie; ak ide o účastníka odboja I. skupiny, výška dôchodku nie je takto obmedzená.

(5) Zvýšenie prevyšujúce hranicu 70 %, prípadne 60 % priemernej mesačnej pracovnej odmeny, uvedenú v predchádzajúcom odseku a v § 45 ods. 3 a § 54 ods. 4, patrí, len ak ide o zvýšenie dôchodku podľa odseku 3.

(6) Invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok člena družstva, ktorý je účastníkom odboja a ktorého invalidita (čiastočná invalidita) vznikla v súvislosti s odbojovou činnosťou, posudzuje sa podľa ustanovení o invalidnom (čiastočnom invalidnom) dôchodku pri pracovnom úraze (§ 57); ustanovenie § 51 ods. 1 tu neplatí. Ustanovenie § 75 ods. 3 platí obdobne.

§ 74f
Výška starobného a invalidného dôchodku členov družstiev, ktoré neboli uznané za družstvá s vyššou úrovňou hospodárenia

(1) Starobný a invalidný dôchodok členov družstiev, ktoré neboli uznané za družstvá s vyššou úrovňou hospodárenia, sa zvyšuje, ak ide o účastníka odboja, o sumy uvedené v § 74e ods. 3 spôsobom a za podmienok ustanovených v tom istom ustanovení.

(2) Ustanovenie § 74e ods. 6 platí obdobne.

Spoločné ustanovenia pre členov všetkých družstiev

§ 74g
Najvyššia a najnižšia výmera starobného a invalidného dôchodku

(1) Starobný a invalidný dôchodok účastníka odboja spolu s akýmkoľvek iným dôchodkom z dôchodkového zabezpečenia (poistenia) nesmie prevyšovať sumu 2500 Kčs mesačne.

(2) Starobný a invalidný dôchodok je najmenej, ak ide o účastníka odboja

skupiny	mesačne o Kčs
I.	1400
II.	1200
III.	1000
IV.	800

(3) Najnižšia výmera čiastočného invalidného dôchodku je polovica najnižšej výmery invalidného dôchodku.

(4) Starobný a invalidný dôchodok je najviac 100 % priemernej mesačnej pracovnej odmeny neobmedzenej podľa § 42 ods. 3; to však neplatí, ak ide o starobný alebo invalidný dôchodok patriaci v najnižšej výmere (odsek 2) alebo o starobný alebo invalidný dôchodok priznaný podľa predpisov platných pred 1. aprílom 1962.

§ 74h
Vdovský dôchodok, starobný a invalidný dôchodok vdovy

(1) Vdove po účastníkovi odboja patrí vdovský dôchodok, ak sa splní niektorá z podmienok ustanovených v § 65 ods. 2 pre nárok na vdovský dôchodok i po uplynutí dvoch rokov po zániku skoršieho nároku na vdovský dôchodok.

(2) Vdovský dôchodok vdovy po účastníkovi odboja je najmenej 560 Kčs mesačne.

(3) Vdovský dôchodok účastníčky odboja, ktorá nemá iný dôchodok ani príjem zo zamestnania alebo z inej zárobkovej činnosti, vymeria sa najmenej sumou uvedenou v § 74g ods. 2 podľa toho, do ktorej skupiny účastníkov odboja je vdova zaradená.

(4) Vdovský dôchodok sa vdove zárobkove činnej nekráti, ak ide o účastníčku odboja alebo o vdovu po účastníkovi odboja.

(5) Ak vdova po účastníkovi odboja nemá nárok na vdovský dôchodok, požíva však starobný alebo invalidný dôchodok, patrí tento dôchodok najmenej vo výške 560 Kčs mesačne.

§ 74ch
Výška sirotského dôchodku

(1) Sirotský dôchodok jednostranne osirelého dieťaťa po účastníkovi odboja je najmenej 400 Kčs mesačne.

(2) Sirotský dôchodok obojstranne osirelého dieťaťa po účastníkovi odboja je 700 Kčs mesačne.

§ 74i
Výška dôchodkov rodičov

Ak sa poskytuje rodičom účastníka odboja, ktorý v súvislosti s odbojovou činnosťou padol, bol popravený alebo zomrel vo väzení, dôchodok rodičov, starobný, invalidný, vdovský alebo sociálny dôchodock, patrí tento dôchodok najmenej vo výške 600 Kčs mesačne, ak ide o jednotlivca, a 900 Kčs mesačne, ak ide o manželskú dvojicu.

§ 74j
Vyňatie z osobitnej dane z dôchodku

Dôchodky poskytované v najnižšej výmere podľa tejto časti zákona ani dôchodky z nich vymerané nepodliehajú osobitnej dani z dôchodku.

Druhá hlava
Dôchodkové zabezpečenie družstevných roľníkov vykonávajúcich službu v ozbrojených silách

§ 75

(1) Družstevníkom vykonávajúcim službu v ozbrojených silách, ktorí nie sú vojakmi z povolania a stali sa úplne (čiastočne) invalidnými následkom úrazu alebo ochorenia vzniknutých pri výkone služby v ozbrojených silách alebo v priamej súvislosti s ním, patrí invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok vo zvýšenej výmere, v akej sa poskytuje pri pracovnom úraze a podľa ustanovení o tomto dôchodku.

(2) Družstevníkom, uvedeným v predchádzajúcom odseku, ktorí sa stali v čase, keď vykonávali službu v ozbrojených silách, úplne (čiastočne) invalidnými následkom úrazu alebo ochorenia vzniknutých za iných okolností, než je uvedené v predchádzajúcom odseku, patrí invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok podľa ustanovení o tomto dôchodku.

(3) Dôchodky sa vymeriavajú podľa ustanovení platných pre členov družstiev s vyššou úrovňou hospodárenia zo sumy 1000 Kčs mesačne; ak bol člen družstva bezprostredne pred nástupom služby v ozbrojených silách dôchodkovo zabezpečený podľa tohto zákona, vymeriava sa dôchodok z priemernej mesačnej pracovnej odmeny, ak je to pre neho výhodnejšie.

§ 76

(1) Invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok patrí vo zvýšenej výmere, v akej sa poskytuje pri pracovnom úraze a podľa ustanovení o tomto dôchodku aj družstevníkom povolaným na osobné úkony podľa predpisov o brane Československej socialistickej republiky, účastníkom civilnej obrany, účastníkom prípravy na obranu Československej socialistickej republiky,*), pomocníkom Pohraničnej stráže a členom Pomocnej stráže Verejnej bezpečnosti, ak sa stali úplne (čiastočne) invalidnými následkom úrazu, ktorý vznikol pri plnení ich úloh alebo v priamej súvislosti s ním.

(2) Invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok patrí podľa ustanovení o tomto dôchodku aj

a) družstevníkom uvedeným v odseku 1, ak sa stali úplne (čiastočne) invalidnými následkom úrazu, ktorý vznikol v čase plnenia ich úloh bez priamej súvislosti s týmto plnením;

b) družstevníkom, ktorí nevykonávajú službu v ozbrojených silách, ak sa stali úplne (čiastočne) invalidnými následkom úrazu, ktorý bol bez ich zavinenia spôsobený bojovým prostriedkom.

(3) Ustanovenie § 75 ods. 3 platí obdobne.

§ 77

(1) Invalidný dôchodok podľa § 75 ods. 1 a § 76 ods. 1 sa vymeriava vo výške 60 % priemernej mesačnej pracovnej odmeny, pričom sa použije ustanovenie § 57 ods. 1; invalidný dôchodok je najmenej 650 Kčs mesačne a čiastočný invalidný dôchodok najmenej 450 Kčs mesačne.

(2) Pozostalým po družstevníkoch, ktorí zomreli následkom poškodenia zdravia utrpeného spôsobom uvedeným v § 75 a 76 alebo boli užívateľmi dôchodkov podľa týchto ustanovení, patria dôchodky pozostalých.

Tretia hlava

Prvý diel
Zabezpečenie členov rodín družstevníkov vykonávajúcich službu v ozbrojených silách

§ 78

(1) Členovia rodiny družstevníka vykonávajúceho službu v ozbrojených silách (ďalej len „vojak“) majú nárok na zaopatrovací príspevok, pokiaľ vojak nevykonával popri pracovnej činnosti v družstve aj zamestnanie v pracovnom pomere**) alebo pokiaľ nie je zabezpečený podľa ustanovení druhého dielu tejto hlavy zákona.

(2) Zaopatrovací príspevok sa poskytuje aj niektorým iným osobám, ktoré výživou závisia od vojaka.

§ 79

(1) Nárok na zaopatrovací príspevok majú:

a) nezaopatrené deti (§ 44 ods. 2) vojaka;

b) manželka vojaka, ktorá s ním žije v spoločnej domácnosti a stará sa o nezaopatrené dieťa vo veku do troch rokov alebo je úplne invalidná alebo nemôže byť zárobkove činná z iných vážnych dôvodov;

c) manželka vojaka, ktorá s ním nežije v spoločnej domácnosti, rozvedená manželka a matka dieťaťa vojaka, ktorá nie je za neho vydatá, ak im súd priznal voči nemu výživné, prípadne príspevok na výživu;

d) družka vojaka, ktorá s ním žila do dňa jeho nastúpenia služby v ozbrojených silách aspoň tri mesiace v spoločnej domácnosti, naďalej v nej zotrváva a stará sa v nej o nezaopatrené dieťa vojaka vo veku do troch rokov alebo je úplne invalidná alebo nemôže byť zárobkovo činná z iných vážnych dôvodov;

e) plnoletá príbuzná vojaka, ktorá s ním žije v spoločnej domácnosti, vedie mu túto domácnosť a stará sa v nej o jeho nezaopatrené dieťa vo veku do troch rokov;

f) manžel, manželka ktorého nastúpila službu v ozbrojených silách, ak je úplne invalidný a odkázaný výživou na príjem manželky.

(2) Vykonávacie predpisy ustanovia,

a) ktorým iným osobám výživou závislým od vojaka môže sa poskytovať zaopatrovací príspevok a v akej výške;

b) za akých podmienok a v akej výške sa môže vojakovi poskytovať príspevok na úhradu za užívanie bytu.

§ 80

(1) Zaopatrovací príspevok pre nezaopatrené dieťa je 170 Kčs mesačne.

(2) Zaopatrovací príspevok pre nezaopatrené dieťa sa kráti o sumu, o ktorú čistý príjem dieťaťa prevyšuje sumu 500 Kčs mesačne.

(3) Zaopatrovací príspevok pre nezaopatrené dieťa sa poskytuje popri prídavkoch na deti, popri výchovnom i popri sirotskom dôchodku.

§ 81

(1) Zaopatrovací príspevok pre manželku, družku vojaka, jeho plnoletú príbuznú a manžela vojačky je 500 Kčs mesačne.

(2) Manželke, ktorá nežije s vojakom v spoločnej domácnosti, rozvedenej manželke a matke dieťaťa vojaka, ktorá nie je za neho vydatá, poskytuje sa zaopatrovací príspevok vo výške výživného, prípadne príspevku na výživu priznaného súdom, najviac však vo výške 500 Kčs mesačne.

(3) Ak má manželka, plnoletá príbuzná, družka vojaka alebo manžel vojačky iný príjem zo zárobkovej činnosti a nestará sa o dieťa (§ 44 ods. 2), kráti sa zaopatrovací príspevok o polovicu sumy, o ktorú úhrn zaopatrovacieho príspevku a hrubého príjmu prevyšuje mesačne sumu 1500 Kčs.

§ 82

Úhrn zaopatrovacích príspevkov nesme presahovať 80 % priemeru príjmov z pracovnej činnosti vojaka za posledných 12 kalendárnych mesiacov predo dňom nastúpenia služby v ozbrojených silách. Ak by presahoval úhrn zaopatrovacích príspevkov túto výšku, poskytuje sa manželke zaopatrovací príspevok v plnej výške, najviac však vo výške 80 % priemeru príjmov z pracovnej činnosti vojaka. Ak je najvyššia výmera vyčerpaná zaopatrovacím príspevkom pre manželku, nemožno tento príspevok poskytnúť ďalším osobám; inak sa zaopatrovací príspevok každej z týchto ďalších osôb znižuje o rovnakú sumu.

Druhý diel
Zabezpečenie družstevníkov v čase vojenského civčenia

§ 83

(1) Družstevníkom sa poskytuje zaopatrovací príspevok v čase výkonu vojenského cvičenia alebo inej obdobnej služby v ozbrojených silách, s výnimkou vojenskej základnej a náhradnej služby, ak ich sociálne zabezpečenie trvalo (§ 4) bezprostredne pred nástupom vojenského cvičenia aspoň tri mesiace; splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak sa nemohla splniť z dôvodu všeobecného záujmu alebo z iných vážnych dôvodov.

(2) Zaopatrovací príspevok je za každý mesiac vojenského cvičenia:

a) 50 % priemernej pracovnej odmeny družstevníka, ak tu nie je žiadna z osôb uvedených v § 84,

b) 65 % priemernej pracovnej odmeny družstevníka, ak je tu jedna z uvedených osôb,

c) 90 % priemernej pracovnej odmeny družstevníka, ak sú tu dve z uvedených osôb,

d) 95 % priemernej pracovnej odmeny družstevníka, ak sú tu aspoň tri z uvedených osôb.

(3) Za časť kalenddárneho mesiaca, po ktorú družstevník vykonával vojenské cvičenie, patrí pomerný diel zaopatrovacieho príspevku.

(4) Zaopatrovací príspevok sa znižuje o sumu, ktorú je družstvo povinné poskytovať podľa svojich stanov rodine družstevníka po čas jeho vojenského cvičenia; pritom sa neprizerá na prídavky na deti.

(5) Priemernou pracovnou odmenou družstevníka sa rozumie dvanástina príjmov z pracovnej činnosti za posledných 12 kalendárnych mesiacov pred nástupom vojenského cvičenia; do tejto doby sa nezapočítavajú doby uznanej pracovnej neschopnosti pre chorobu alebo úraz. Príjmom z pracovnej činnosti sa rozumerjú príjmy, z ktorých sa vypočítava priemerná mesačná pracovná odmena.*) Ak bol družstevník pred nástupom vojenského cvičenia odmeňovaný podľa pracovných jednotiek po čas kratší ako 12 kalendárnych mesiacov, považujú sa za jeho príjem z pracovnej činnosti za tento čas odmeny v plánovanej výške pripadajúce na pracovné jednotky, ktoré v tomto čase odpracoval.

§ 84

Pri vymeriavaní zaopatrovacieho príspevku podľa § 83 ods. 2 sa prizerá na tieto osoby:

a) na manželku, maloleté deti a vnukov, ak žijú s družstevníkom trvale v spoločnej domácnosti,

b) na iné osoby, ktoré nemajú vlasntý príjem prevyšujúci sumu 200 Kčs mesačne, ak žijú v spoločnej domácnosti s družstevníkom alebo ak síce v spoločnej domácnosti s družstevníkom nežijú, ale družstevník im pravidelne prispieval na výživu pred nástupom služby v ozbrojených silách najmenej sumou 100 Kčs mesaačne.

Tretí diel

Spoločné ustanovenia pre poskytovanie zaopatrovacieho príspevku

§ 85

(1) Nárok na zaopatrovací príspevok patrí od prvého dňa služby v ozbrojených silách. Ak sa splnia podmienky pre nárok na zaopatrovací príspevok (napr. uzavretie manželstva, narodenie dieťaťa) až po nástupe služby v ozbrojených silách, vzniká nárok odo dňa, keď sa tak stalo.

(2) Nárok na zaopatrovací príspevok zaniká dňom, ktorým pominula niektorá z podmienok pre nárok. Ak sa však skončí služba v ozbrojených silách alebo ak pominie niektorá z podmienok pre nárok až po 25. dni v mesiaci, zaniká nárok na zaopatrovací príspevok až posledným dňom toho istého kalendárneho mesiaca.

§ 86

(1) Ak je oprávnený umiestnený v liečebnom ústave po čas dlhší ako dva mesiace, vypláca sa začínajúc tretím mesiacom polovica zaopatrovacieho príspevku.

(2) Zaopatrovací príspevok na nevypláca, ak je oprávnený dlhšie ako jeden mesiac

a) v cudzine,

b) v ochrannej výchove,

c) vo výkone trestu odňatia slobody alebo vo väzbe; ak bol oprávnený prepustený z väzby bez toho, že by bol odsúdený, vyplatí sa mu zaopatrovací príspevok spätne za celý čas väzby.

§ 87

Vláda môže ustanoviť osobitnú úpravu zaopatrovacieho príspevku pre čas brannej pohotovosti štátu.

Štvrtá hlava
Sociálne zabezpečenie učňov

§ 88

(1) Rozsah, podmienky a výška nárokov zo sociálneho zabezpečenia učňov, ktorí sú v učebnom pomere k družstvu, spravujú sa predpismi platnými pre ostatných učňov.

(2) Základom pre výpočet priemernej dennej pracovnej odmeny učňa, podľa ktorej sa určuje výška peňažných dávok zabezpečenia v chorobe a peňažnej pomoci v materstve, je peňažná odmena patriaca podľa predpisov o finančnom a hmotnom zabezpečení učňov,*) ktorí sú v učebnom pomere k družstvu; ak vznikla pracovná neschopnosť v čase, keď sa skončilo prípravné obdobie učňa, je základom zárobok dosiahnutý v období odborného rozvoja.

Piata hlava
Zabezpečenie dôchodcov v chorobe

§ 89

(1) Dôchodcovi, jeho manželke a deťom, ako aj ďalším osobám prevažne odkázaným výživou na dôchodcu, o ktorých to ustanovujú vykonávacie predpisy, poskytuje sa liečebno-preventívna starostlivosť, podpora pri narodení dieťaťa a pohrebné za podmienok a v rozsahu ako družstevníkom; môže sa im poskytnúť aj kúpeľná starostlivosť a príspevok na detskú rekreáciu.

(2) Liečebno-preventívnu starostlivosť poskytujú zdravotnícke zariadenia; kúpeľnú starostlivosť poskytujú na účet socilneho zabezpečenia.

(3) Ustanovenia predchádzajúcich odsekov sa nevzťahujú

a) na dôchodcov, ktorí sú zabezpečení v chorobe alebo v materstve podľa iných predpisov,**)

b) na manželku dôchodcu, jeho deti a osoby prvažne odkázané výživou na dôchodcu, pokiaľ sú samy zabezpečené v chorobe alebo v materstve podľa iných predpisov,**)

c) na osoby, ktoré sa trvale zdržujú mimo územia Československej socialistickej republiky.

Šiesta hlava
Spoločné ustanovenia o dávkach

§ 90
Povinnosti oprávnených osôb

(1) Ak bol príjemca dávky alebo iný oprávnený vyzvaný, aby osvedčil okolnosti rozhodné pre výplatu dávky alebo jej výšku, je povinný výzve vyhovieť; ak tak neurobí v určenej lehota, môže sa výplata dávky zastaviť, ak oprávnený bol vo výzve upozornený na tieto následky.

(2) Príjemca dávky alebo iný oprávnený je povinný ohlásiť do 8 dní zmeny v skutočnostiach rozhodných pre trvanie nároku na dávku, jej výšku a výplatu. Ak neohlási požívateľ starobného dôchodku opätovné začatie pracovnej činnosti v družstve alebo inej zárobkovej činnosti, nemá nárok na zvýšenie dôchodku za čas, po ktorý nesplnil ohlasovaciu povinnosť; tým nie je dotknutá jeho povinnosť vrátiť dávky prijaté neprávom (§ 91 ods. 2).

(3) Výplata dávky podmienenej nepriaznivým zdravotným stavom môže byť zastavená, ak sa občan, ktorého zdravotný stav treba zistiť, nepodrobí lekárskemu vyšetreniu napriek tomu, že bol upozornený na možné zastavenie výplaty dávky.

§ 91
Zmeny dávky a jej vrátenie

(1) Ak zanikne nárok na dávku alebo ak sa zistí dodatočne, že dávka bola priznaná neprávom alebo v nesprávnej výške, alebo ak sa zmenia skutočnosti rozhodné pre výšku dávky alebo jej výplaty dávky sa vykoná odo dňa nasledujúceho po dni, ktorým uplynulo obdobne, za ktoré bola už vyplatená. Zvýšenie dávky nesprávne vymeranej sa vykoná odo dňa, od ktorého zvýšenie patrí, najviac však za tri roky spätne, a na doplatku sa vyplatí celkove najviac suma 12 000 Kčs.

(2) Príjemca dávky, ktorý vedome spôsobil, že dávka bola vyplatená neprávom alebo v nesprávnej výške, je povinný vrátiť dávku odo dňa, od ktorého nepatrila vôbec alebo v poskytovanej výške; to platí najmä, ak dávku vylákal, zamlčal niektorú rozhodnú skutočnosť alebo nesplnil niektorú povinnosť uloženú mu týmto zákonom alebo vykonávacími predpismi alebo ak vedome prijímal dávku vyplácanú neprávom alebo v nesprávnej výške. O povinnosti vrátiť preplatok rozhoduje orgán, ktorý je príslušný rozhodovať o zmene alebo odňatí dávke zo zabezpečenia v chorobe alebo zo zabezpečenia matky a dieťaťa schvaľuje okresný národný výbor. Sumy neprávom prijaté môžu sa zrážať z bežne vyplácanej alebo neskôr priznanej dávky alebo z pracovnej odmeny oprávneného; pritom platia obdobne predpisy o sumách, ktoré nemožno postihnúť pri výkone súdnych rozhodnutí zrážkou zo mzdy.*)

§ 92
Obmedzenie výplaty dávok

(1) Starobný dôchodok sa nevypláca po čas, po ktorý sa oprávnenému poskytuje nemocenské, pokiaľ vláda neustanoví výnimky. Ak však družstevníkovi patrí výplata starobného dôchodku pri ďalšej pracovnej činnosti v družstve, vypláca sa starobný dôchodok, aj keď sa oprávnenému vypláca nemocenské. Invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok sa nevypláca po čas výplaty nemoceského priznaného na podklade zabezpečenia v chorobe z času pred vznikom nároku na dôchodok. Invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok podľa § 75 sa vypláca najskôr po skončení služby v ozbrojených silách, za vykonávania ktorej došlo k poškodeniu zdravia.

(2) Ak je dôchodca, ktorý neplní voči nikomu vyživovaciu povinnosť, umiestnený v psychiatrickej liečebni po čas dlhší ako dva mesiace, dôchodok sa začínajúc tretím mesiacom nevypláca; ak má dôchodca len povinnosť poskytovať výživné, prípadne príspevok na výživu, priznané súdom, vypláca sa časť dôchodku, ktorá je potrebná na úhradu tohto výživného (príspevku). Dôchodcovi alebo jeho opatrovníkovi sa vypláca časť dôchodku, ktorá je potrebná na úhradu iných záväzkov a osobných potrieb dôchodcu. Po návrate z psychiatrickej liečebne sa doplatí dôchodcovi dôchodok spätne za posledné dva mesiace.

(3) Ak je dôchodca, ktorý neplní voči nikomu vyživovaciu povinnosť, umiestnený v inom liečebnom ústave než v psychiatrickej liečebni po čas dlhší ako dva mesiace, vypláca sa začínajúc tretím mesiacom polovica dôchodku, najviac však 500 Kčs mesačne. Vyššia suma sa vypláca, len ak to vyžaduje úhrada záväzkov a osobných potrieb dôchodcu.

(4) Ak sa družstevníkovi so zmenenou pracovnou schopnosťou, ktorý požíva iný ako čiastočný invalidný dôchodok a neplní voči nikomu vyživovaciu povinnosť, poskytuje po dobu prípravy na pracovnú činnosť (povolanie) bezplatné ubytovanie a stravovanie, vypláca sa mu po čas tejto prípravy polovica dôchodku, najviac však 500 Kčs mesačne. Vyššia suma sa vypláca, len ak to vyžaduje úhrada záväzkov a osobných potrieb dôchodcu.

§ 93
Výplata dávok inej osobe

(1) Keby sa výplatou dávky oprávnenému zrejme nedosiahol účel, ktorému má dávka slúžiť, alebo keby sa tým poškodzovali záujmy osôb, ktoré je povinný vyživovať, miestny národný výbor jeho bydliska na návrh manžela alebo opatrovníka detí alebo z vlastného podnetu určí občana, ktorému sa má dávka vyplácať namiesto oprávnenému; príjemca dávky je povinný použiť ju len na prospech oprávneného a osôb, ktoré je oprávnený povinný vyživovať. Miestny národný výbor sleduje a dozerá, či príjemca dávky túto povinnosť plní.

(2) Po čas, po ktorý dôchodca odpykáva trest odňatia slobody dlhší ako jeden mesiac alebo je vo väzbe, dôchodok sa nevypláca. Ak bol dôchodca odsúdený na trest odňatia slobody neprevyšujúci tri mesiace, vyplatí sa mu dôchodok spätne za jeden mesiac; ak bol prepustený z väzby bez toho, že by bol odsúdený, vyplatí sa mu dôchodok spätne za celý čas väzby. Manželke a deťom dôchodcu sa vypláca časť dôchodku, ktorú treba na úhradu jeho záväzkov a osobných potrieb členov jeho rodiny; výchovné sa však vypláca neobmedzene. Ak sa vyplácala manželke a deťom časť dôchodku a ak sa dôchodcovi dopláca dôchodok spätne, vyplatí sa mu len rozdiel.

§ 94
Súbeh nárokov na dôchodky

(1) Ak sú splnené podmienky pre nárok na starobný a invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok alebo podmienky pre nárok na dva dôchodky toho istého druhu z akéhokoľvek sociálneho zabezpečenia (poistenia), patrí len dôchodok vyšší, pokiaľ sa neustanovuje inak v § 51 ods. 2.

(2) Ak sú splnené podmienky pre nárok na starobný alebo invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok a na vdovský alebo sirotský dôchodok alebo na vdovský a sirotský dôchodok, patrí dôchodok vyšší a z ostatných dôchodkov po jednej polovici.

(3) Ak sa požívateľovi dôchodku vypláca súčasne z cudziny rovnako vysoký alebo vyšší dôchodok zo sociálneho zabezpečenia (poistenia), zastaví sa výplata dôchodku z československého sociálneho zabezpečenia (poistenia); ak je tento dôchodok vyšší ako dôchodok vyplácaný z cudziny, vypláca sa znížený o sumu rovnajúcu sa dôchodku vyplácanému z cudziny. To platí aj pre súbeh dvoch vdovských alebo sirotských dôchodkov a pre súbeh vdovského dôchodku so sirotským. Ak však pri súbehu dôchodku z československého sociálneho zabezpečenia s dôchodkom vyplácaným z cudziny je len jeden z týchto dôchodkov dôchodkom vdovským alebo sirotským a dôchodok z československého sociálneho zabezpečenia je nižší, zníži sa dôchodok z československého sociálneho zabezpečenia na polovicu; ak je tento dôchodok vyšší ako dôchodok vyplácaný z cudziny, vypláca sa znížený o polovicu sumy rovnajúcej sa dôchodku vyplácanému z cudziny. V prípadoch hodných zreteľa môže Ministerstvo práce a sociálnych vecí*) povoliť výnimky. Predchádzajúce ustanovenia tohto odseku platia, len ak neustanovuje inak medzištátny dohovor.

§ 95
Prechod nároku pri úmrtí oprávneného

(1) Ak zomrel oprávnený po uplatnení nároku na dávku, vstupujú do ďalšieho konania o dávke a nadobúdajú nárok na sumy zročné odo dňa smrti oprávneného postupne manželka (manžel), deti a rodičia, ak žili s oprávneným v čase jeho smrti v spoločnej domácnosti. Podmienka spoločnej domácnosti nemusí byť splnená u detí, ktoré majú nárok na sirotský dôchodok.

(2) Ak ide o dávky, priznané pred smrťou oprávneného, vyplatia sa zročné sumy, ktoré neboli vyplatené do dňa smrti, členom jeho rodiny podľa poradia a za podmienok určených v predchádzajúcom odseku.

(3) Nároky prechádzajúce na pozostalých podľa predchádzajúcich odsekov nie sú súčasťou dedičstva.

§ 96
Výplata dôchodku pri ďalšej pracovnej činnosti

(1) Vláda môže ustanoviť,

1. za akých podmienok a v akej výške sa poskytuje
   a) starobný dôchodok z dôchodkového zabezpečenia družstevných roľníkov pri pracovnej činnosti v družstve s vyššou úrovňou hospodárenia a pri zamestnaní,
   b) starobný dôchodok z dôchodkového poistenia jednotlivo hospodáriacich roľníkov alebo iných samostatne hospodáriacich osôb pri zamestnaní alebo pri pracovnej činnosti v družstve,
   c) starobný dôchodok a bez ohľadu na výšku zárobku vdovský a sirotský dôchodok z dôchodkového zabezpečenia družstevných roľníkov a z dôchodkového poistenia jednotlivo hospodáriacich roľníkov a iných samostatne hospodáriacich osôb pri kampaňovej, sezónnej alebo inej krátkodobej pracovnej činnosti v družstve alebo v zamestnaní;
2. že sa poskytuje časť starobného dôchodku, aby sa umožnil postupný prechod do starobného dôchodku družstevníkom, ktorí sú pracovne činní v družstve s vyššou úrovňou hospodárenia po vzniku nároku na tento dôchodok, ak sa vekom znenila ich pracovná schopnosť tak, že ich zárobok poklesol v dôsledku zmenšeného pracovného úväzku.

(2) Vláda môže tiež ustanoviť, pri akej inej zárobkovej činnosti sa neposkytuje starobný dôchodok.

§ 97
Výplata dávok

(1) Dôchodky sa zaokrúhľujú na celé koruny nahor. Dôchodky a ostatné dávky sa vyplácajú dopredu v mesačných lehotách.

(2) Dávky skrátené pre súbeh s iným príjmom môžu sa vyplácať preddavkom pozadu, a ak nedosahujú priemerne 50 Kčs mesačne, v dlhších ako mesačných obdobiach; zúčtovanie preddavkov sa vykonáva za obdobie nepresahujúce šesť mesiacov.

§ 98
Výplata dávok pri pobyte oprávneného v cudzine

Ak neustanovuje inak medzištátny dohovor, dávky sa do cudziny nevyplácajú a za čas, po ktorý sa oprávnený zdržuje v cudzine trvale, nepatria; Ministerstvo práce a sociálnych vecí*) však môže po dohode so zúčastnenými ústrednými orgánmi povoliť výnimky a určiť podmienky pre výplatu dávok, ak sa oprávnený zdržuje v štáte, s ktorým nie je uzavretý dohovor.

§ 99
Postúpenie dávok a ich postihnutie výkonom rozhodnutia

(1) Nároky na dávky sa môžu postúpiť len pre pohľadávky na výživné, prípadne na príspevok na výživu, a to až do polovice dávok. Postihnutie nároku na dávky sa spravuje predpismi o výkone súdnych rozhodnutí zrážkou zo mzdy.

(2) Prijatím dôchodcu do zaopatrenia ústavu sociálnej starostlivosti prechádza jeho nárok na dôchodok na tento ústav do výšky príspevku na úhradu nákladov ústavnej starostlivosti.

§ 100
Premlčanie

(1) Nárok na nemocenské, na podporu pri ošetrovaní člena rodiny, vy varovnávací príspevok v tehotnosti a materstve a na peňažnú pomoc v materstve za jednotlivé dni sa premlčuje, ak nebol uplatnený do jedného roku odo dňa, za ktorý patrí.

(2) Nárok na podporu pri narodení dieťaťa a na pohrebné sa premlčuje, ake nebol uplatnený do jeného roku odo dňa pôrodu alebo úmrtiia.

(3) Nárok na prídavky na deti za jednotlivý kalendárny mesiac sa premlčuje, ak nebol upatnený do jedného roku od posledného dňa mesiaca, za ktorý patrí.

(4) Nárok na dávku dôchodkového zabezpečenia a na zaopatrovací príspevok sa nepremlčuje.

(5) Nárok na jednotlivú splátku dávky dôchodkového zabezpečenia a zaopatrovacieho príspevku sa premlčuje v jednom roku odo dňa jej zročnostii.

(6) Právo požadovať vrátanie jednotlivých splátok dávokk poskytnutých neprávom (§ 91 ods. 2) sa premlčuje v desiatich rokoch od ich výplaty. Premlčacia lehota neplynie, ak sa vykonávajú zrážky z dávky na úhradu dávky vyplatenej neprávom.

Osobitná daň z dôchodku

§ 101

(1) Starobné a invalidné (čiastočné invalidné) dôchodky, na ktoré vznikne nárok po 30. júni 1964, vdovské dôchodky z nich vymerané a osobné dôchodky priznané po tomto dni podliehajú osobitnej dani z dôchodku, ak prevyšujú sumu

a) 700 Kčs mesačne,

b) 900 Kčs mesačne, ak patrí dôchodcovi výchovné na 1 dieťa,

c) 1100 Kčs mesačne, ak patrí dôchodcovi výchovné na dve deti.
Ak patrí dôchodcovi výchovné na tri deti, nepodlieha dôchodok osobitnej dani z dôchodku. Tejto dani nepodliehajú ani starobné a invalidné dôchodky zvýšené nad 700 Kčs mesačne z toho dôvodu, že dôchodok ani spolu s iným príjmom nedosiahol sumu 900 Kčs mesačne (§ 47 ods. 4, § 48 ods. 3, § 58 ods. 4 a § 59 ods. 5).

(2) Ak ide o vdovský dôchodok, posudzuje sa zdanenie tohto dôchodku podľa toho, či sa vdova stará o dieťa, ktoré má nárok na sirotský dôchodok.

(3) Osobitná daň z dôchodku je odstupňovaná podľa výšky dôchodku od 1 % do 12,5 % dôchodku; pritom sa dôchodky uvedené v odseku 1 písm. a), b) a c) podrobujú rovnakej základnej percentnej sadzbe. Daň sa zaokrúhľuje na celé koruny smerom dolu.

§ 102
Základ pre vymeranie osobitnej dane z dôchodku

(1) Osobitná daň z dôchodku sa vymeriava a zráža zo základu pre vymeranie tejto dane. Základom pre vymeranie osobitnej dane z dôchodku je dôchodok vypočítaný ku dňu vzniku nároku spolu so zvýšením dôchodku získaným v skoršom verejnom penzijnom zaopatrení, s dôchodkom z penzijného nadlepšenia, s prípatkom zo záväzkov rozpočtových a hospodárskych organizácií a s akýmkoľvek iným dôchodkom z dôchodkového zabezpečenia (poistenia) bez obmedzenia na hranicu 60 % priemernej mesačnej pracovnej odmeny (§ 45 ods. 3, § 54 ods. 5), ale

po jeho znížení na najvyššiu výmeru dôchodku určenú pevnými sumami (§ 47 ods. 1, § 58 ods. 1, § 74g ods. 1), pokiaľ túto najvyššiu hranicu presahoval; do základu pre vymeranie osobitnej dane z dôchodku sa nezapočítava zvýšenie dôchodku za čas odbojovej činnosti, výchovné a zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť.

(2) Ak požíva dôchodca dva alebo viac dôchodkov z dôchodkového zabezpečenia (poistenia), podlieha osobitnej dani z dôchodku úhrn všetkých dôchodkov.

(3) Zvýšenie dôchodku za čas ďalšej pracovnej činnosti po vzniku nároku na dôchodok vykonávanej po 30. júni 1964 nepodlieha osobitnej dani z dôchodku.

(4) Vdovské a sirotské dôchodky sa vymeriavajú zo starobného (invalidného) dôchodku nezníženého o osobitnú daň z dôchodku; potom sa posúdi zdanenie vdovského dôchodku podľa predchádzajúcich ustanovení.

(5) Ak sa dôchodcovi poskytuje len časť dôchodku, určí sa táto časť z dôchodku zníženého o osobitnú daň z dôchodku; obdobne sa postupuje pri krátení dôchodku pre súbeh s príjmom zo zárobkovej činnosti.

§ 103

(1) Osobitnú daň z dôchodku vymeriava a zráža pri výplate dôchodku Úrad dôchodkového zabezpečenia (Správa dôchodkov).*)

(2) Ministerstvo práce a sociálnych vecí**) vydá tabuľky pre výpočet osobitnej dane z dôchodku a určí podrobnosti na vykonanie ustanovení o tejto dani; ak to bude vyžadovať potreba automatizovaného spôsobu výpočtu osobitnej dane z dôchodku, môže sa táto daň vymerať odchylne v medziach určených daňových pásiem.

Siedma hlava
Fond kultúrnych a sociálnych potrieb

§ 104

(1) Družstvá používajú v súlade s ustanoveniami svojich stanov a pracovných poriadkov prostriedky fondu kultúrnych a sociálnych potrieb aj na doplnenie sociálneho zabezpečenia družstevníkov.

(2) Orgány sociálneho zabezpečenia napomáhajú družstvám pri plnení úloh súvisiacich s hospodárením s prostriedkami fondov kultúrnych a sociálnych potrieb, ktoré sa majú použiť na sociálne účely.

Ôsma hlava
Služby sociálneho zabezpečenia

Prvý diel
Všeobecné ustanovenia

§ 105

(1) Štát pomáha poskytovaním služieb sociálneho zabezpečenia družstevníkom, ich rodinným príslušníkom a požívateľom dôchodku zo sociálneho zabezpečenia družstevných roľníkov, ak potrebujú jeho prispenie na prekonanie nepriaznivých životných pomerov.

(2) Novovytvorené socialistické spoločenské vzťahy vyžadujú, aby si občania a v rodine najmä deti a rodičia vzájomne pomáhali. Národné výbory pôsobia sústavnou výchovou občanov na to, aby

pomáhali spoluobčanom starým a ťažko poškodeným na zdraví a aby sa upevňovali rodinné vzťahy, najmä aby sa deti podieľali na ďalšom zvyšovaní životnej úrovne svojich rodičov a starali sa o nich, ak takúto starostlivosť potrebujú.

(3) Družstvá vytvárajú podmienky, aby v súlade s rastúcou ekonomickou úrovňou hospodárenia postupne preberali zabezpečovanie služieb sociálneho zabezpečenia a uhradzovali náklady na ich poskytovanie z fondov kultúrnych a sociálnych potrieb. Národné výbory odporúčajú jednotlivým družstvám, ktoré služby sociálneho zabezpečenia a v akom rozsahu majú zabezpečovať.

Druhý diel
Starostlivosť o družstevníkov so zmenenou pracovnou schopnosťou

§ 106
Družstevníci so zmenenou pracovnou schopnosťou

(1) Družstevníkmi so zmenenou pracovnou schopnosťou sú družstevníci, ktorí majú pre dlhodobý napriaznivý zdravotný stav podstatne obmedzený výber prác v družstve; sú nimi aj požívatelia dôchodkov zo sociálneho zabezpečenia družstevných roľníkov, ktorých priznanie je podmienené nepriaznivým zdravotným stavom, pokiaľ im ich zachovaná pracovná schopnosť dovoľuje pracovnú činnosť v družstve.

(2) Družstevníkom so zmenenou pracovnou schopnosťou sa poskytuje bezplatne pracovná rehabilitácia ako súvislá starostlivosť smerujúca k tomu, aby sa mohli uplatniť vhodnou činnosťou.

(3) Družstevníkom so zmenenou pracovnou schopnosťou sa poskytuje sústavná dispenzárna starostlivosť podľa predpisov o liečebno-preventívnej starostlivosti.

§ 107
Pracovné uplatnenie

(1) Družstvá umožňujú družstevníkom so zmenenou pracovnou schopnosťou pracovnú činnosť na prácach vhodných pre nich so zreteľom na ich zdravotný stav, schopnosti a kvalifikáciu. Za tým účelom vykonávajú družstvá podľa pokynov národných výborov v družstvách výber vhodných prác pre týchto družstevníkov.

(2) Družstvá upravujú družstevníkom so zmenenou pracovnou schopnosťou pracovný čas, pomôcky a ostatné pracovné podmienky, ak to vyžaduje zdravotný stav týchto družstevníkov.

(3) Družstevníkom so zmenenou pracovnou schopnosťou mladším ako 18 rokov sa po ukončení povinnej školskej dochádzky umožňuje príprava pre pracovnú činnosť v učebnom pomere pokiaľ možno spolu so zdravou mládežou; ak nemajú predpoklady pre prípravu v učebnom pomere, zabezpečí sa im iná vhodná pracovná činnosť.

(4) Umiestňovať občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou do pracovného (učebného) pomeru k družstvu možno, len pokiaľ je to v súlade so stanovami družstva; starostlivosť o týchto pracovníkov sa spravuje ustanoveniami zákona o sociálnom zabezpečení.

(5) Národné výbory sledujú, aký vplyv má príprava pre pracovnú činnosť, výkon práce a pracovné prostredie na zdravotný stav družstevníkov so zmenenou pracovnou schopnosťou a či títo družstevníci nepotrebujú ďalšiu pomoc.

§ 108
Hmotné zabezpečenie

Hmotné zabezpečenie družstevníkov so zmenonou pracovnou schopnosťou zahrnuje príspevok po čas prípravy na povolanie a náhradu nevyhnutných výdavkov spojených s touto prípravou.

§ 109
Povinnosti družstiev

Družstvá zabezpečujú družstevníkom so zmenenou pracovnou schopnosťou vhodnú pracovnú činnosť podľa odporučenia národného výboru, ktoré je pre družstvo záväzné, a sú najmä povinné

a) umožňovať družstevníkom, ktorí sa počas pracovnej činnosti v družstve stali družstevníkmi so zmenenou pracovnou schopnosťou, naďalej vhodnú pracovnú činnosť úpravou pracovných podmienok (§ 107 ods. 2), prípadne premiestnením na vhodnú prácu (§ 107 ods. 1); prideľovať práce vhodné pre družstevníkov so zmenenou pracovnou schopnosťou iným družstevníkom môže družstvo len vtedy, ak nie sú v družstve družstevníci so zmenenou pracovnou schopnosťou,

b) vykonávať prípravu pre pracovnú činnosť a venovať osobitnú starostlivosť zvyšovaniu kvalifikácie družstevníkov so zmenenou pracovnou schopnosťou,

c) oznámiť predbežne okresnému národnému výboru zánik členstva družstevníka so zmenenou pracovnou schopnosťou.

Tretí diel
Starostlivosť o družstevníkov ťažko poškodených na zdraví a o starých družstevníkov

§ 110

(1) Starostlivosť o družstevníkov ťažko poškodených na zdraví a o starých družstevníkov a starostlivosť o družstevníkov, ktorí potrebujú osobitnú popmoc, poskytuje sa družstevníkom, ich rodinným príslušníkom a požívateľom dôchodku zo sociálneho zabezpečenia družstevných roľníkov podľa ustanovení zákona o sociálnom zabezpečení.

(2) Ak poskytne službu sociálneho zabezpečenia družstvo, môže požadovať úplnú alebo čiastočnú úhradu nákladov za poskytnutie služby od jej príjemcu alebo od manžela, detí a rodičov, a to podľa hospodárskych pomerov osôb povinných úhradou. Neuhradený zvyšok nákladov uhradzuje družstvo z fondu kultúrnych a sociálnych potrieb.

Štvrtý diel

§ 111
Spoločné ustanovenia

Pre poskytovanie služieb sociálneho zabezpečenia platia spoločné ustanovenia o dávkach uvedené v § 90 a 91 a v § 93 ods. 1.

Deviata hlava
Príspevok na úhradu nákladov

§ 112

(1) Dávky sociálneho zabezpečenia poskytuje štát. Družstvá prispievajú na čiastočnú úhradu nákladov sociálneho zabezpečenia. Príspevok je 12,5 % úhrnu peňažných pracovných odmien.

(2) Splátky príspevku odvádza družstvo okresnému národnému výboru súčasne s čerpaním peňažných prostriedkov na pracovné odmeny.

(3) Podrobnosti o spôsobe odvádzania príspevku ustanoví Ministerstvo práce a sociálnych vecí*) po dohode s ministerstvami poľnohospodárstva a výživy a financií.

Desiata hlava
Organizácia sociálneho zabezpečenia

§ 113
Orgány sociálneho zabezpečenia

Sociálne zabezpečenie družstevných roľníkov vykonávajú Ministerstvo práce a sociálnych vecí. Úrad dôchodkového zabezpečenia (Správa dôchodkov), národné výbory a jednotné roľnícke družstvá.**)

§ 114
Ministerstvo práce a sociálnych vecí

Ministerstvo práce a sociálnych vecí riadi a kontroluje vykonávanie sociálneho zabezpečenia družstevných roľníkov a zabezpečuje, aby sa úlohy tohto sociálneho zabezpečenia plnili v súlade s možnosťami a potrebami spoločnosti; zodpovedá za účelné vynakladanie prostriedkov na sociálne zabezpečenie a za odbornú výchovu pracovníkov na tomto úseku. Pri plnení týchto úloh postupuje v úzkej súčinnosti s Ministerstvom poľnohospodárstva a výživy. Úrad dôchodkového zabezpečenia v Prahe a Správa dôchodkov v Bratislave rozhodujú o dávkach dôchodkového zabezpečenia.*) Vláda môže preniesť rozhodovanie o týchto dávkach na národné výbory.

§ 115
Úlohy národných výborov

(1) Národné výbory zabezpečujú vo svojich obvodoch úlohy na úseku sociálneho zabezpečenia družstevných roľníkov v súlade so štátnym plánom rozvoja národného hospodárstva a so zreteľom na jeho potreby, kontrolujú vykonávanie sociálneho zabezpečenia jednotnými roľníckymi družstvami, všemožne napomáhajú družstvá v plnení týchto úloh a zodpovedajú za to, že prostriedky určené na sociálne zabezpečenie budú sa vynakladať účelne a hospodárne.

(2) Národné výbory pri vykonávaní sociálneho zabezpečenia družstevných roľníkov organizujú služby sociálneho zabezpečenia, rozhodujú o týchto službách, o zaopatrovacom príspevku členov rodín družstevníkov vykonávajúcich službu v ozbrojených silách, o zaopatrovacom príspevku družstevníkov po čas vojenského cvičenia a o dávkach zabezpečenia dôchodcov v chorobe, vo veciach vzniku a zániku sociálneho zabezpečenia, o zápočte kalendárneho roku, v ktorom družstevník neodpracoval pracovný úväzok (§ 39 ods. 2), o zápočte doby pracovnej činnosti v družstve podľa § 39 ods. 1 č. 2 a o dávkach dôchodkového zabezpečenia v rozsahu na ne prenesenom;**) starajú sa o to, aby sa i na dedine vytvorili vhodné podmienky na zabezpečenie aktívnej účasti dôchodcov v hospodárskom, kultúrnom a verejnom živote.

(3) Národné výbory zabezpečujú čo najširšiu účasť družstevných roľníkov na vykonávaní sociálneho zabezpečenia v družstvách a jeho kontrole, najmä priberaním družstevných roľníkov na priamu účasť na rozhodovaní v komisiách sociálneho zabezpečenia a užších komisiách, ktoré zriaďujú pri komisiách sociálneho zabezpečenia.

(4) Zásady usporiadania a pôsobnosti orgánov národných výborov vo veciach sociálneho zabezpečenia družstevných roľníkov ustanoví vláda; podrobnosti ustanoví Ministerstvo práce a sociálnych vecí.***)

§ 116
Úlohy jednotných roľníckych družstiev

(1) Jednotné roľnícke družstvá zabezpečujú plnenie úloh vyplývajúcich pre ne z tohto zákona svojimi sociálnymi komisiami. Predsedom komisie je člen predstavenstva, jej tajomníkom ekonóm družstva.

(2) Sociálne komisie rozhodujú najmä o peňažných dávkach zabezpečenia v chorobe a o dávkach zabezpečenia matky a dieťaťa; sociálna komisia môže poveriť svojho predsedu a tojomníka priznávaním týchto dávok v prípadodch, v ktorých je na ne zákonný nárok a podmienky pre ich poskytovanie alebo výšku sú nepochybné a nesporné.

(3) Pokiaľ nie sú vytvorené predpoklady, aby sociálna komisia rozhodovala o peňažných dávkach zabezpečenia v chorobe a o dávkach zabezpečenia matky a dieťaťa, môže okresný národný výbor preniesť rozhodovanie o týchto dávkach na miestny národný výbor.

(4) Družstvá obstarávajú v rozsahu určenom vykonávacími predpismi administratívne úlohy potrebné na vykonávanie sociálneho zabezpečenia družstevníkov.

Jedenásta hlava
Konanie

§ 117
Žiadosť o dávku (službu)

(1) Nárok na dávku zabezpečenia v chorobe alebo zabezpečenia matky a dieťaťa sa uplatňuje v družstve.

(2) Žiadosť o dávku dôchodkového zabezpečenia sa podáva v družstve, ktoré ju predloží okresnému národnému výboru príslušnému podľa bydliska žiadateľa.

(3) Žiadosť o službu sociálneho zabezpečenia sa podáva na národnom výbore, v obvode ktorého žiadateľ býva.

§ 118
Povinnosť družstiev viesť záznamy a podávať hlásenia pre účely sociálneho zabezpečenia

(1) Družstvá sú povinné viesť záznamy o okolnostiach rozhodných pre nárok na dávku a jej výšku, najmä o dobe a druhu pracovnej činnosti družstevníka, o výške pracovných odmien dosiahnutých družstevníkom, o pracovnej neschopnosti pre chorobu alebo úraz, o vstupe dôchodcu do družstva a výstupe z neho, o dojednaní a skončení pracovného pomeru s dôchodcom, ako aj o okolnostiach rozhdoných pre vykonávanie starostlivosti o družstevníkov so zmenenou pracovnou schopnosťou a hlásiť ich orgánom sociálneho zabezpečenia. Na vyzvanie týchto orgánov sú družstvá povinné podať takéto hlásenia kedykoľvek. Orgány sociálneho zabezpečenia majú právo preskúmať správnosť a úplnosť hlásení.

(2) Ak zavinilo družstvo nesprávnym hlásením alebo jeho opomenutím, najmä neoznámením vstupu dôchodcu do družstva alebo dojednania pracovného pomeru s dôchodcom, že dávka bola poskytnutá neprávom alebo vo vyššej výmere, ako patrila, je povinné nahradiť neprávom vyplatené sumy. O povinnosti nahradiť neprávom vyplatené sumy rozhdouje orgán sociálneho zabezpečenia, ktorý je príslušný rozhodnúť o dávke; tento orgán tiež môže od požadovania náhrady celkom alebo sčasti upustiť.

(3) Nárok na náhradu sa prmlčuje do troch rokov odo dňa, keď orgán sociálneho zabezpečenia zistil, že dávka bola poskytnutá neprávom.

§ 119
Zodpovednosť družstva za činnosť sociálnej komisie

(1) Ak sociálna komisia družstva porušila alebo zanedbala svoje povinnosti, a tým došlo k poskytnutiu dávky neprávom alebo vo vyššej výmere, než v akej patrila, družstvo je povinné nahradiť neprávom vyplatenú dávku.

(2) O povinnosti nahradiť neprávom vyplatenú dávku rozhoduje národný výbor, ktorý môže od požadovania náhrady celkom alebo sčasti upustiť.

(3) Ustanovenie § 118 ods. 3 platí obdobne.

§ 120
Rozhodnutia

(1) Rozhodnutie o dávke zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa sa vydáva písomne, len ak sa dávka nepriznáva vôbec alebo v žiadanom rozsahu a žiadateľ o dávku požiadal o písomné rozhodnutie.

(2) Rozhodnutie vo veciach dávok dôchodkového zabezpečenia sa vydáva vždy písomne.

§ 121
Opravné prostriedky

(1) Odvolanie proti rozhodnutiu o dávkach zabezpečenia v chorobe a zabezpečenie matky a dieťaťa sa podáva u sociálnej komisie družstva v lehote 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia, a ak nebolo vydané písomné rozhodnutie, do 15 dní odo dňa ústneho vyhlásenia.

(2) Ak nevyhovie sociálna komisia družstva sama odvolaniu v plnom rozsahu do 15 dní, predloží ho bez priaťahu na rozhodnutie okresnému národnému výboru príslušnému podľ sídla družstva; proti rozhodnutiu okresného národného výboru sa nemožno ďalej odvolať.

(3) O opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam krajských národných výborov ako odvolacích orgánov a Úradu dôchodkového zabezpečenia (Správy dôchodkov) o zákonných nárokoch vo veciach dôchodkového zabezpečenia rozhoduje súd. Proti rozhodnutiu okresného národného výboru, ktoré je iba podkladom rozhodnutia Úradu dôchodkového zabezpečenia (Správy dôchodkov), nemožno sa odvolať na krajský národný výbor. Súd preskúmava toto rozhodnutie len pri rozhodovaní o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu Úradu dôchodkového zabezpečenia (Správy dôchodkov). Ak súd zruší rozhodnutie Úradu dôchodkového zabezpečenia (Správy dôchodkov) i rozhodnutie národného výboru, vydá Úrad dôchodkového zabezpečenia (Správa dôchodkov) nové rozhodnutie, i pokiaľ ide o otázky riešené v rozhodnutí národného výboru.*)

(4) Ak bolo rozhodnutie okresného národného výboru, ktoré je iba podkladom rozhodndutia Úradu dôchodkového zabezpečenia (Správy dôchodkov), vydané pred 1. júlom 1964, platia pre opravné správne konanie doterajšie predpisy. Ustanovenia odseku 3 tretej a štvrtej vety platia i v tomto prípade; tieto ustanovenia platia takisto pri súdnom preskúmavaní rozhodnutí Úradu dôchodkového zabezpečenia (Správy dôchodkov), ak súd nevydal rozhodnutie o opravnom prostriedku do 30. júna 1964.

(5) Ak nemá navrhovateľ všeobecný súd v Československej socialistickej republike, je príslušný na rozhodnutie o opravnom prostriedku súd, v obvode ktorého má sídlo orgán, ktorý rozhodnutie vydal.

(6) Ak požiada účastník konania pred uplynutím lehoty na opravný prostriedok o oznámenie podkladov pre výpočet dôchodku, začína plynúť nová lehota na opravný prostriedok odo dňa, keď boli účastníkovi tieto podklady doručené.

(7) Opravný prostriedok je podaný včas i vtedy, ak bol podaný v lehote na okresnom národnom výbore príslušnom podľa miesta bydliska.

(8) Opravný prostriedok, o ktorom rozhoduje súd, možno vziať späť bez jeho súhlasu, ak sa navrhovateľovi novým rozhodnutím príslušného orgánu úplne vyhovelo.

(9) O odvolaniach proti iným rozhodnutiam národného výboru vo veciach dôchodkového zabezpečenia sa rozhoduje len v správnom konaní.

(10) Opravný prostriedok proti rozhodnutiu o znížení, odňatí alebo zastavení výplaty dávky nemá odkladný účinok.

§ 122
Náklady konania

(1) Náklady konania o dávkach (službách) uhradzuje štát.

(2) Štát uhradzuje aj cestovné, stravné a nocľažné, prípadne aj iné nevyhnuté výdavky a ušlý zárobok občanom, ktorí sa poddrobia vyšetreniu zdravotného stavu alebo sa na vyzvanie dostavia na rokovanie posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia.

§ 123
Všeobecné predpisy o konaní

Pokiaľ tento zákon alebo predpisy podľa neho vydané neustanovujú odchýlky od všeobecných predpisov o správnom konaní, platia tieto predpisy.

TRETIA ČASŤ
PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Prvý diel
Prechodné ustanovenia

Všeobecné ustanovenia

§ 124

(1) Podľa tohto zákona sa posudzujú od 1. júla 1964 aj nároky na dávky, podmienky ktorých sa splnili pred týmto dňom a nezakladali nárok na dávky podľa doterajších predpisov, pokiaľ sa ďalej neustanovuje inak.

(2) O nárokoch na dávky, ktoré vznikli pred 1. júlom 1964 a o ktorých nebolo do tohto dňa právoplatne rozhodnuté, rozhodne sa podľa doterajších predpisov s odchýlkami podľa ďalších ustanovení.

(3) Dávky dôchodkového zabezpečenia priznané podľa predpisov platných pred 1. júlom 1964 sa považujú za dávky podľa tohto zákona, a to vo výške, v akej patrili k 30. júnu 1964, pokiaľ

nevyplýva niečo iné z § 139 a 140. Ustanovenia § 101 až 103 o osobitnej dani z dôchodku sa vzťahujú i na tieto dávky. Ďalšie trvanie nároku na tieto dávky sa posudzuje podľa tohto zákona s odchýlkami určenými v § 134 a 136 až 138.

(4) Požívatelia dávok dôchodkového zabezpečenia, na ktoré vznikol nárok pred 1. júlom 1964, sú povinní ohlásiť do 15. júla 1964 skutočnosti, ktoré podľa tohto zákona odôvodňujú zánik nároku na dávku, zníženie dávky alebo zastavenie jej výplaty.

§ 125

(1) Ak nevznikol družstevníkovi nárok na dávku dôchodkového zabezpečenia (poistenia) podľa predpisov platných pred 1. aprílom 1962 len preto, že družstevník včas nezaplatil dlžné poistné, vznikne nárok podľa uvedených predpisov dňom doplatenia celého dlžného poistného.

(2) Ak nebolo zaplatené za čas pred 1. aprílom 1962 poistné za celý čas poistenia do dňa, keď sa po 31. marci 1962 splnili alebo splnia ostatné podmienky pre nárok na dôchodok, nezapočítava sa čas, za ktorý nebolo zaplatené poistné, pre vznik nároku na dôchodok ani pre jeho výšku; podmienky pre nárok na dôchodok a jeho výšku sa posudzujú podľa predpisov platných v deň, keď sa inak splnili všetky podmienky pre nárok na dôchodok, s výnimkou podmienky zaplatenia poistného.

Nároky na dôchodky, ktoré vzniknú v čase od 1. júla do 31. decembra 1964

§ 126

Pre členov družstiev s vyššou úrovňou hospodárenia platia pre nároky na dôchodok, podmienky ktorých sa splnia v čase od 1. júla do 31. decembra 1964, ustanovenia tohto zákona s týmito odchýlkami:

a) vznik nároku na starobný a invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok sa posudzuje podľa predpisov platných pred 1. júlom 1964; podľa tých istých predpisov sa posudzuje aj dĺžka doby pracovnej činnosti, výška dôchodku sa však určí podľa tohto zákona,

b) základná výmera invalidného dôchodku je vždy 50 % priemernej mesačnej pracovnej odmeny a zvyšuje sa od 26. roku pracovnej činnosti za každý rok tejto činnosti o 1 % priemernej mesačnej pracovnej odmeny,

c) ustanovenie § 43 ods. 4 sa nepoužije.

§ 127

Pre členov družstiev, ktoré neboli uznané za družstvá s vyššou úrovňou hospodárenia, platia pre nároky na dôchodok, podmienky ktorých sa splnia v čase od 1. júla do 31. decembra 1964, ustanovenia tohto zákona s tou odchýlkou, že vznik a výška nároku na starobný a invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok sa posudzujú podľa predpisov platných pred 1. júlom 1964.

§ 128
Doba pracovnej činnosti

Pre nárok na starobný a invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok podľa tohto zákona sa započítava ako doba pracovnej činnosti (§ 39) aj doba, po ktorú družstevník nebol pred 1. aprílom 1962 dôchodkovo poistený preto, že poberal čiastočný invalidný alebo obdobný dôchodok z dôchodkového zabezpečenia (poistenia, zaopatrenia); podmienkou je, že družstevník vykonával súčasne v družstve pracovnú činnosť (§ 4 ods. 3).

§ 129
Prerušenie pracovnej činnosti

Doba, po ktorú sa žena starala v období od 1. októbra 1948 do 31. decembra 1964 o dieťa vo veku od troch do ôsmich rokov, považuje sa za dobu prerušenia pracovnej činnosti z vážnych dôvodov (§ 41 ods. 2), ak vznikne nárok na dôchodok po 31. decembri 1964.

§ 130
Priemerná mesačná pracovná odmena

Doba uznanej pracovnej neschopnosti pre chorobu alebo úraz pred 1. aprílom 1962 sa nezahrňuje do doby, z ktorej sa vypočítava priemerná mesačná pracovná odmena, len ak je preukázaná.

§ 131
Pracovné kategórie

Pracovné činnosti zaradené do II. pracovnej kategórie sa hodnotia pre nárok na dôchodok a jeho výšku, aj keď sa vykonávali pred 1. júlom 1964.

Starobný a invalidný dôchodok

§ 132
Zachovanie skoršej priemernej mesačnej pracovnej odmeny a základné výmery pre výpočet dôchodku

(1) Ak dôchodca požíva alebo požíval starobný, invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok, dôchodok za výsluhu rokov alebo výsluhový dôchodok, vymeraný podľa doterajších predpisov z priemernej mesačnej pracovnej odmeny alebo z priemerného ročného zárobku, nesmie sa starobný alebo invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok, na ktorý vznikol nárok po 30. júni 1964, vymerať z nižšej priemernej mesačnej pracovnej odmeny, ako bola priemerná mesačná pracovná odmena, prípadne ako by bola dvanástina priemerného ročného zárobku (dôchodkového základu), z ktorého bol vymeraný skorší dôchodok.

(2) Ak dôchodca požíva alebo požíval dôchodok, základná výmera ktorého bola určená dôchodkovým pásmom, nesmie sa základná výmera starobného, invalidného (čiastočného invalidného) dôchodku určiť v nižšom dôchodkovom pásme, než je pásmo, podľa ktorého bol vymeraný skorší dôchodok.

§ 133

(1) Starobný alebo invalidný dôchodok družstevníka, na ktorý vznikne nárok do 31. decembra 1966, nesmie byť nižší ako dôchodok toho istého druhu, ktorý by zodpovedal priemeru jeho poistených dôchodkov vypočítanému k 31. marcu 1962, ak bolo včas zaplatené poistné; priemer poistených dôchodkov sa určí za posledných 10 rokov trvania dôchodkového poistenia alebo za kratší čas, ak netrvalo dôchodkové poistenie celých 10 rokov. To platí obdobne o dôchodkoch pozostalých.

(2) Ustanovenie predchádzajúceho odseku neplatí, ak poistné za celú dobu poistenia do 31. marca 1962 nebolo včas zaplatené.

§ 134

(1) Nároky na starobný dôchodok patriace

a) členom družstiev mladším ako 65 rokov za dobu pracovnej činnosti kratšiu ako 25 rokov,

b) členom družstiev starším ako 65 rokov za dobu pracovnej činnosti kratšiu ako 15 rokov (ak ide o členku družstva, za dobu kratšiu ako 10 rokov),
ktoré vznikli pred 1. júlom 1964, sa zachovávajú, aj keby oprávnení nesplňovali podmienky pre nárok na starobný dôchodok určené týmto zákonom.

(2) Nárok na starobný dôchodok podľa tohto zákona nevznikne, ak pred 1. aprílom 1962 vznikol nárok na invalidný dôchodok a trvá i po 30. júni 1964.

§ 135

(1) Ak sa stal požívateľ invalidného dôchodku, na ktorý vznikol nárok pred 1. aprílom 1962, po 30. júni 1964 len čiastočne invalidným a nebol v družstve pracovne činný, vymeria sa čiastočný invalidný dôchodok vo výške polovice doterajšieho invalidného dôchodku.

(2) Ak sa stal požívateľ čiastočného invalidného dôchodku, na ktorý vznikol nárok pred 1. aprílom 1962, po 30. júni 1964 úplne invalidným a nebol v družstve pracovne činný, vymeria sa invalidný dôchodok vo výške invalidného dôchodku, z ktorého bol vymeraný čiastočný invalidný dôchodok.

§ 136
Vdovský dôchodok

Vdovecký dôchodok

(1) Vdovský dôchodok patriaci k 30. júnu 1964 zostáva zachovaný, i keď jeho požívateľka nesplňuje podmienky pre nárok na vdovský dôchodok podľa § 65 ods. 2, ak dosiahla k 30. júnu 1964 vek aspoň 47 rokov a ide o vdovský dôchodok po občanovi, ktorý zahynul následkom poškodenia zdravia utrpeného pri odbojovej činnosti alebo následkom politickej, národnej alebo rasovej perzekúcie v dobe neslobody.

(2) Na vdovské dôchodky vyplácané k 30. júnu 1964 sa nevzťahujú ustanovenia § 65 ods. 6 a 8.

(3) Ustanovenia tohto zákona o rozvedených ženách sa vzťahujú aj na ženy rozlúčené a rozvedené podľa skorších predpisov.

(4) Vdovecký dôchodok poskytovaný podľa predpisov platných pred 1. júlom 1964 sa považuje od 1. júla 1964 za invalidný dôchodok; ďalšie trvanie nároku na vdovecký dôchodok sa posudzuje podľa ustanovení tohto zákona o trvaní nároku na invalidný dôchodok.

(5) Vdovský dôchodok družky patriaci k 30. júnu 1964 sa zachováva za rovnakých podmienok ako vdovský dôchodok vdovy.

§ 137
Úprava niektorých dávok z času pred 1. januárom 1957

(1) Z dávok poskytovaných podľa predpisov platných pred 1. januárom 1957 môžu byť znížené alebo odňaté, len pokiaľ by to pripúšťali uvedené predpisy,

a) úrazové dôchodky vyplácané podľa predpisov o dôchodkovom poistení platných pred 1. januárom 1957,

b) zaopatrovacie požitky priznané podľa zákona č. 164/1946 Zb. o starostlivosti o vojenských a vojnových poškodencov a obete vojny a fašistickej perzekúcie,

c) prídavok za zranenie priznaný družstevníkovi, na ktorého sa vzťahuje § 81 ods. 4 zákona č. 76/1922 Zb. o vojenských zaopatrovacích požitkoch, alebo vojenskému invalidovi zo stavu žitkoch, alebo vojenskému invalidovi zo stavu mužstva z času pred prvou svetovou vojnou,

d) dôchodky rodičov a súrodencov priznané podľa predpisov o dôchodkovom poistení (zaopatrení) platných pred 1. januárom 1957,

e) príspevky (starobné, úrazové, nadlešovacie a iné príspevky) podľa § 6 zákona č. 16/1947 Zb. o umiestnení a inom zaopatrení zamestnancov na skonfiškovanom poľnohospodárskom majetku a ich rodinných príslušníkov.

(2) Ak sa niektorá z dávok uvedených v predchádzajúcom odseku vypláca k 30. júnu 1964 popri starobnom, invalidnom (čiastočnom invalidnom), vdovskom, sirotskom alebo sociálnom dôchodku, zlučuje sa s týmto dôchodkom do jediného dôchodku a považuje sa za tento dôchodok.

(3) Ak vznikne požívateľovi niektorej z dávok uvedených v odseku 1 nárok na dôchodok z dôchodkového zabezpečenia, platí o súbehu týchto nárokov obdobne § 94 ods. 2; po úprave podľa tohto ustanvenia sa dávka zlučuje s dôchodkom z dôchodkového zabezpečenia do jediného dôchodku a považuje sa za tento dôchodok.

§ 137a
Úprava dôchodkov rodičov a súrodencov

Dôchodky rodičov a súrodencov priznané podľa predpisov o dôchodkovom poistení (zaopatrení) platných pred 1. januárom 1957, ktoré sú jediným zdrojom príjmu dôchodcu, možno zvýšiť na sumu 550 Kčs mesačne; ak dôchodca má aj iný príjem (dôchodok), môže sa dôchodok rodičov a súrodencov zvýšiť tak, aby úhrn tohto dôchodku a iného príjmu (dôchodku) bol 550 Kčs mesačne. Ak je na dôchodok odkázaný aj rodinný príslušník dôchodcu, môže sa tento dôchodok zvýšiť na sumu 900 Kčs mesačne; ak dôchodca alebo taký rodinný príslušník má aj iný príjem (dôchodok), môže sa dôôchodok rodičov a súrodencov zvýšiť tak, aby úhrn tohto dôchodku a iného príjmu (dôchodku) bol 900 Kčs mesačne. Ustanovenie § 47 ods. 5 platí obdobne.

§ 138
Zlúčenie dôchodkov vyplácaných rôznymi orgánmi

(1) Ak sa popri výsluhovom, invalidnom (čiastočnom invalidnom) alebo vdovskom dôchodku, na ktorý vznikol nárok pred 1. októbrom 1964 podľa predpisov o dôchodkovom zaopatrení príslušníkov ozbrojených síl, vypláca dôchodok toho istého druhu podľa predpisov o dôchodkovom zabezpečení družstevných roľníkov, zlučuje sa od 1. októbra 1964 nižší dôchodok s vyšším dôchodkom do jediného dôchodku a dôchodok takto zlúčený vypláca orgán, ktorý poskytoval vyšší dôchodok.

(2) Ustanovenie predchádzajúceho odseku platí aj pre zlúčenie niektorej z dávok uvedených v § 137 ods. 1 alebo niektorého z obdobných dôchodkov z dôchodkového zaopatrenia príslušníkov ozbrojených síl s iným dôchodkom poskytovaným z dôchodkového zabezpečenia družstevných roľníkov alebo z dôchodkového zaopatrenia príslušníkov ozbrojených síl; ak sa však stretne niektorá z dávok uvedených v § 137 ods. 1 so sociálnym dôchodkom, zlučuje sa táto dávka s týmto dôchodkom.

(3) Ak sa stretne vdovský dôchodok so starobným alebo invalidným (čiastočným invalidným) dôchodkom, vypláca obidva dôchodky ten orgán, ktorý vypláca starobný alebo invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok.

§ 139
Úprava výšky vyplácaných dávok a ich súbeh s iným dôchodkom alebo príjmom

(1) Pre dávky, na ktoré vznikol nárok pred 1. júlom 1964, platia ustanovenia tohto zákona

a) o najnižšej výmere sirotského dôchodku jednostranne osirelého dieťaťa (§ 69 ods. 3),

b) o výmere sirotského dôchodku obojstranne osirelého dieťaťa (§ 69 ods. 4), pokiaľ vyplácaný sirotský dôchodok nie je vyšší,

c) o súbehu dôchodku s dôchodkami zo sociálneho zabezpečenia (poistenia) vyplácanými z cudziny (§ 94 ods. 3),

d) o poskytovaní starobného dôchodku pri ďalšej pracovnej činnosti (zamestnaní) (§ 46 ods. 5 a § 49),

e) o súbehu vdovského dôchodku s príjmom zo zárobkovej činnosti (§ 67) alebo sirotského dôchodku i s iným príjmom (§ 68 ods. 4 a 6),

f) o obmedzení výplaty dávok (§ 92) a o výplate dávok inej osobe (§ 93 ods. 2),

g) o výmere výchovného (§ 73 ods. 2 až 4); úprava sa vykoná na výšku určenú týmto zákonom od prvej splátky výchovného zročnej potom, čo dôchodca požiadal o jeho úpravu.

(2) Vdovský dôchodok vymeraný z dôchodku, na ktorý vznikol nárok pred 1. júlom 1964, nesmie byť viac ako 960 Kčs mesačne.

(3) Ustanovenia § 101 až 103 o osobitnej dani z dôchodku platia obdobne.

(4) Dôchodky vyplácané podľa predpisov platných pred 1. júlom 1964, na ktoré sa vzťahujú ustanovenia odseku 1 písm. a) až f), budú upravené, prípadne bude zastavená ich výplata, začínajúc splátkou zročnou v júli 1964. Splátky na starobné a vdovské dôchodky za mesiac júl až september 1964 sa považujú za preddavky na dôchodok. Preplatky vzniknuté do konca septembra 1964, ktoré nemožno zúčtovať s ďalšími splátkami dôchodku, nebudú sa vymáhať, ak ide o preplatky na dôchodkoch patriacich podľa predpisov platných pred 1. júlom 1964 i pri ďalšej pracovnej činnosti a ak dôchodca splnil svoju ohlasovaciu povinnosť (§ 124 ods. 4).

§ 140
Úprava nárokov získaných v skoršom verejnom penzijnom zaopatrení, v penzijnom nadlepšení a zo záväzkov rozpočtových a hospodárskych organizácií

(1) Nároky získané v skoršom verejnom penzijnom zaopatrení k 31. marcu 1950 na zvýšenie dôchodku podľa § 3 ods. 1 a 2 vládneho nariadenia č. 113/1950 Zb., § 3 ods. 1 a 2 vládneho nariadenia č. 114/1950 Zb. a § 7 ods. 1 a 2 vládneho nariadenia č. 115/1950 Zb. sa pri dôchodkoch, na ktoré vznikol nárok pred 1. júlom 1964, zachovávajú v doterajšej výške, ak spolu s dôchodkom z dôchodkového zabezpečenia, ku ktorému patria, neprevyšujú sumu 1000 Kčs mesačne; ak prevyšujú túto sumu, zachovávajú sa až do sumy 100 Kčs mesačne, úhrn dôchodku a tohto zvýšenia sa však touto úpravou nesmie znížiť pod sumu 1000 Kčs mesačne.

(2) Ak vznikne nárok na starobný alebo invalidný dôchodok z dôchodkového zabezpečenia po 30. júni 1964, zachovávajú sa nároky na zvýšenie dôchodku podľa predchádzajúceho odseku, ak úhrn dôchodku a zvýšenie neprevyšuje sumu 1000 Kčs mesačne, najviac však do výšky 60 % priemernej mesačnej pracovnej odmeny; ak prevyšuje tento úhrn sumu 1000 Kčs mesačne, zachovávajú sa až do sumy 100 Kčs mesačne, najviac však do výšky 60 % priemernej mesačnej pracovnej odmeny. Ak ide o dôchodky priznané podľa ustanovení platných pre členov družstiev s vyššou úrovňou hospodárenia, platia obdobne ustanovenia § 47 ods. 1 a 3 a § 58 ods. 1 a 3.

(3) Ustanovenia predchádazjúcich odsekov platia aj o dôchodkoch z penzijného nadlepšenia a o príplatkoch k dôchodkom z dôchodkového zabezpečenia vzniknutých zo záväzkov rozpočtových a hospodárskych organizácií.

(4) Ak patrí oprávnenému viac nárokov získaných v skoršom verejnom penzijnom zaopatrení, v penzijnom nadlepšení a zo záväzkov rozpočtových a hospodárskych organizácií podľa predchádzajúcich odsekov, platia ich ustanovenia o úhrne týchto nárokov.

(5) Zvýšenie dôchodku podľa odsekov 1 a 2 a dôchodok z penzijného nadlepšenia a príplatok k dôchodku podľa odseku 3 sa zlučujú s dôchodkom z dôchodkového zabezpečenia a považujú sa za tento dôchodok.

(6) Ustanovenia § 101 až 103 o osobitnej dani z dôchodku platia obdobne.

§ 141
Úprava zaopatrovacieho príspevku

Zaopatrovací príspevok, ktorý sa vypláca podľa predpisov platných pred 1. júlom 1964 členom rodín družstevníkov vykonávajúcich službu v ozbrojených silách k 30. júnu 1964, sa podľa tohto zákona upraví, prípadne sa zastaví jeho výplata začínajúc júlom 1964.

Druhý diel
Záverečné ustanovenia

§ 142

(zrušený)

§ 142a

Vláda môže v súlade s dhodobým programom spoločenskej starostlivosti o rodiny s nezaopatrenými deťmi

a) zvyšovať sumu podpory pri narodení dieťaťa uvedenú v § 28, najmä ak je to odôvodnené vývojom cien potrieb pre novorodené deti,

b) zvyšovať sumu najvyššej prípustnej hranice vlastného príjmu nezaopatreného dieťaťa uvedenú v § 31 ods. 2 pre nárok na prídavky na deti,

c) zvyšovať najnižšiu a najvyššiu výmeru sirotského dôchodku jednostranne osirelého dieťaťa a výšku sirotského dôchodku obojstranne osirelého dieťaťa.

§ 143
Odstraňovanie tvrdostí

(1) Tvrdosti, ktoré by sa vyskytli pri vykonávaní tohto zákona, môže odstraňovať minister práce a sociálnych vecí,*) a pokiaľ ide o dávky zabezpečenia v chorobe, o dávky zabezpečenia matky a dieťaťa, o zaopatrovací príspevok a dávky zabezpečenia dôchodcov v chorobe, okresné národné výbory.

(2) Minister práce a sociálnych vecí*) môže so súhlasom vlády preniesť svoju právomoc uvedenú v predchádzajúcom odseku na národné výbory.

§ 144
Vykonávacie predpisy

Ministerstvo práce a sociálnych vecí*) ustanoví po dohode s Ministerstvom poľnohospodárstva a výživy a s Ústrednou radou odborov podrobnosti na vykonanie tohto zákona; pritom môže ustanoviť v prospech družstevných roľníkov odchýlky od zákona, prípadne aj odchýlky potrebné

pre použitie automatizovaného spôsobu výpočtu podkladov pre vymeranie dôchodku. Pri určení období podľa § 9 ods. 1, § 19a ods. 3, § 22 ods. 1 a § 25 ods. 2 sa spravidla vychádza z obdobia 12 kalendárnych mesiacov.

§ 145

Ministerstvo práce a sociálnych vecí*) upraví po dohode s Ministerstvom poľnohospodárstva a výživy, s ostatnými zúčastnenými ústrednými orgánmi a s Ústrednou radou odborov

a) podmienky, rozsah a výšku dávok zo zabezpečenia matky a dieťaťa jednotlivo hospodáriacich roľníkov a iných samostatne hospodáriacich osôb; rozhodovanie o týchto dávkach a ich výplata patrí okresným národným výborom,

b) dôchodkové poistenie jednotlivo hospodáriacich roľníkov a iných samostatne hospodáriacich osôb,

c) zabezpečenie členov rodín jednotlivo hospodáriacich roľníkov a iných samostatne hospodáriacich osôb vykonávajúcich službu v ozbrojených silách.
Úpravu vykoná v zhode so zásadami tohto zákona, najmä pokiaľ ide o podmienky a výšku nároku na dôchodky a o súbeh dôchodku s iným dôchodkom alebo s príjmom zo zárobkovej činnosti; pritom upraví aj poistné na čiastočnú úhradu nákladov dôchodkového poistenia.

§ 146

(zrušený)

Tretí diel

§ 147
Zrušovacie ustanovenia

Zrušujú sa:

1. zákon č. 32/1962 Zb. o sociálnom zabezpečení družstevných roľníkov v znení zákona č. 56/1964 Zb.;
2. vládne nariadenie č. 56/1956 Zb. o nemocenskom a dôchodkovom poistení členov jednotných roľníckych družstiev a o dôchodkovom poistení členov jednotlivo hospodáriacich roľníkov a iných samostatne hospodáriacich osôb v znení vládnych nariadení č. 20/1959 Zb. a č. 80/1959 Zb.;
3. vládne nariadenie č. 148/1961 Zb. o zaopatrovacom príspevku pri vojenskom cvičení vykonávnom členmi jednotných roľníckych družstiev a umelcami.

§ 148
Účinnosť

(1) Tento zákon nadobúda účinnosť 1. júlom 1964, s výnimkou ustanovení uvedených v nasledujúcom odseku.

(2) Dňom 1. januára 1965 nadobúdajú účinnosť ustanovenia

1. o dobe pracovnej činnosti a o náhradných dobách (§ 39 a 40), o prerušení pracovnej činnosti (§ 41) a o pracovných kategóriách (§ 43),
2. o podmienkach pre nárok na starobný dôchodok (§ 44),
3. o invalidnom (čiastočnom invalidnom) dôchodku v mimoriadnych prípadoch (§ 60 ods. 1 a 2),
4. o dôchodkovom zabezpečení družstevných roľníkov vykonávajúcich službu v ozbrojených silách (§ 75 až 77).

Zákon č. 141/1965 Zb. o niektorých zmenách v sociálnom zabezpečení družstevných roľníkov nadobudol účinnosť 1. januárom 1966, zákon č. 116/1967 Zb. o niektorých ďalších zmenách v sociálnom zabezpečení

družstevných roľníkov nadobudol účinnosť 1. januárom 1968, zákon č. 89/1968 Zb., ktorým sa mení a dopĺňa zákon o sociálnom zabezpečení, nadobudol účinnosť 1. júlom 1968, zákon č. 161/1968 Zb. o osobitnom prídavku k dávkam, o zmenách v dôchodkovom zabezpečení účastníkov odboja a o niektorých ďalších zmenách v sociálnom zabezpečení nadobudol účinnosť l. januárom 1969, zákon č. 71/1970 Zb. o úprave niektorých nízkych dôchodkov a o ďalších zmenách v sociálnom zabezpečení nadobudol účinnosť l. októbrom 1970 a zákon č. 106/1971 Zb. o zvýšení dôchodkov starodôchodcov a niektorých nízkych dôchodkov v sociálnom zabezpečení nadobudol účinnosť 20. októbrom 1971.

*) Ministerstvo práce a sociálnych vecí bolo zriadené a jeho pôsobnosť bola upravená zákonom č. 53/1968 Zb. Pôsobnosť Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí a ministerstiev práce a sociálnych vecí Českej socialistickej republiky a Slovenskej socialistickej republiky vyplýva z ústavných zákonov č. 143/1968 Zb., č. 125/1970 Zb. a č. 126/1970 Zb. a zo zákonov č. 207/1968 Zb., č. 2/1969 Zb. a č. 133/1970 Zb.

*) Ak tehotná družstevníčka vykonáva prácu, ktorá je tehotným ženám zakázaná alebo ktorá podľa lekárskeho posudku ohrozuje jej tehotnosť, je družstvo povinné podľa Zákonníka práce (§ 153 ods. 1 a § 162) previesť ju dočasne na prácu, ktorá je pre ňu vhodná a pri ktorej môže dosahovať rovnaké pracovné odmeny ako na doterajšej práci.

**) Porovnaj poznámku k § 2 ods. 3.

***) Porovnaj však § 157 a 162 Zákonníka práce v znení zákonov ho meniacich (úplné znenie č. 42/1970 Zb.).

*) Porovnaj poznámku k § 20 ods. 1.

**) Nariadením vlády ČSSR č. 98/1971 Zb. o zvýšení podpory pri narodení dieťaťa bola táto podpora zvýšená od 1. októbra 1971 na 2000 Kčs na každé narodené dieťa.

*) Porovnaj zákon č. 161/1969 Zb. o niektorých dôsledkoch neoprávneného pobytu pracovníkov v cudzine.

**) Zákon č. 255/1946 Zb. o príslušníkoch československej armády v zahraničí a o niektorých iných účastníkoch národného boja za oslobodenie,
dekrét č. 53/1945 Zb. o odčinení krívd československým verejným zamestnancom a
zákon č. 47/1946 Zb. o odstránení krívd a o niektorých ochranných opatreniach v odbore verejnoprávneho sociálneho poistenia.

***) Vyhláška č. 102/1964 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení.

*) § 5 zákona č. 101/1964 Zb. o sociálnom zabezpečení.

**) § 13 ods. 1 až 4, § 18 ods. 1, § 23 ods. 1 až 4 a § 28 ods. 1 zákona č. 101/1964 Zb. o sociálnom zabezpečení.

*) Vyhláška č. 471968 Zb. o spoločných družstevných podnikoch a vykonávaní pridruženej výroby jednotnými roľníckymi družstvami.

*) Príloha vyhlášky č. 102/1964 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení.

*) § 37 zákona č. 101/1964 Zb.

*) Podľa § 1 ods. 1 č. 1 písm. f) zákona č. 255/1946 Zb. je účastníkom povstania, kto sa zúčastnil povstania v máji 1945, pričom za bojov padol, bol ťažko zranený alebo utrpel ťažkú poruchu zdravia.

*) Zákon č. 40/1961 Zb. o obrane Československej socialistickej republiky.

**) Nárok na zaopatrovací príspevok členov rodiny družstevníka, ktorý popri svojej činnosti v družstve vykonáva zamestnanie v pracovnom pomere, posudzuje sa podľa zákona č. 101/1964 Zb. o sociálnom zabezpečení.

*) § 43 vyhl. č. 104/1964 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení družstevných roľníkov.

*) Vyhlášky č. 61/1969 Zb., č. 67/1969 Zb., č. 110/1970 Zb. a č. 156/1970 Zb.

**) Zákon č. 54/1956 Zb. o nemocenskom poistení zamestnanancov, zákon č. 32/1957 Zb. o nemocenskej starostlivosti v ozbrojených silách a zákon č. 101/1964 Zb. o sociálnom zabezpečení.

*) § 276 a nasl. zákona č. 99/1963 Zb. (Občiansky súdny poriadok).

*) Porovnaj poznámku k § 2 ods. 3.

*) Pôsobnosť Úradu dôchodkového zabezpečenia (Správy dôchodkov) vyplýva zo zákonov č. 53/1968 Zb. a č. 2/1969 Zb. a z vládneho nariadenia č. 102/1960 Zb.

**) Porovnaj poznámku k § 2 ods. 3.

*) Porovnaj poznámku k § 2 ods. 3.

**) Porovnaj poznámky k § 2 ods. 3 a k § 103 ods. 1.

*) Porovnaj poznámky k § 2 ods. 3 a k § 103 ods. 1.

**) Vyhláška č. 108/1964 Zb. o pôsobnosti národných výborov vo veciach sociálneho zabezpečenia v znení vyhlášok č. 78/1968 Zb., č. 131/1971 Zb. a č. 143/1971 Zb.

***) Porovnaj poznámku k § 2 ods. 3.

*) Porovnaj poznámku k § 103 ods. 1.

*) Porovnaj poznámku k § 2 ods. 3.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.